Bugünkü sayımız
12 sayfa
Güzel san'atlar ve Kadın sayfaları

VAKIT

Fransız meclisinde
Türkiye lehinde
Çok hararetli tezahürat yapıldı
— 2inci sayfamızda —

15 inci Yıl * Sayı : 5215 | Pazar, 17 Temmuz (7 inci ay) 1932 | Sayısı 5 Kuruş

Bu Vatanperverlik Değil, Hiyanettir!

Gerek Türkiyede ve Yunanistanda, gerek Bulgaristanda bulunan vatanperver bir ekseriyet bir taraftan Türk, Bulgar, diğer taraftan Yunan, Bulgar dostluğunu kuvvetlendirmiye ve bu suretle Balkanların cenubunda Balkan milletleri birliği için kuvvetli bir temel kurmıya çalışırlarken diğer taraftan Bulgaristandaki Trakya cemiyeti gibi mufrit bazı akalliyetlerin hem Türk - Bulgar, hem Yunan - Bulgar dostluğunu nasıl yıkmıya çalıştığından birkaç gün evvel bahsetmiştik. Balkanların siyasî havasını bozmıya çalışan bu tahrikâtçı anasırın faaliyeti bize Ankara tarih kongresinde verilen bir konferansın şayanı dikkat bir fıkrasını hatırlattı. Bu fıkra Bulgaristandaki Trakya cemiyetinin Türk-Bulgar ve Yunan - Bulgar dostluğunu bozmak için kullandığı vasıtanın ne kadar çürük ve esassız olduğunu tarih gözile pek güzel göstermektedir. Bu itibarla Türk - Bulgar, Yunan - Bulgar dostluğunu, müstakbel Balkan birliğine temel yapmak istiyenleri mesailerinde teşvik edecek bir mahiyettedir.

Zira bu fıkra şu hakikatı ifade ediyor ki tarihin hiç bir devrinde Bulgarlar Selânikğe ve Kavalaya inmemişler, kezalik Edirneye sahip olmamışlardır. Balkan harbinden sonra pek kısa bir müddet devam eden Edirne işgali hadisesi de harp talihinin muvakkat bir tecellisinden başka bir şey değildir.

Maziye ait olan askerî ve siyasî muvaffakiyetler istikbal için hak iddiasına esas olsaydı Türkler bugünkü Bulgaristanın değil, bütün Balkan milletlerinin haritadan silinmesini istiyecek kadar ileri gitmiye kendilerinde hak görebilirlerdi. Maziye ait olan askerî ve siyasî muvaffakiyetler bir millet için hars sahasında kullanılacak bir azim ve iman unsuru olabilir. Fakat bu muvaffakiyetleri bayrak yaparak beynelmilel münasebatı tanzime kalkışmak yalnız gülünç olmakla kalmaz, milletlerin hayatı ve sulhü için hakikî bir tehlike teşkil eder. Kaldı ki ortada maziye ait mevhum bir hak iddiasına bile esas olabilecek bir mesnet yokken bu tarzda iddialara revaç verenler yalnız başka milletlere değil, bizzat kendi millî mevcudiyetlerine karşı sui kasitte bulunuyor demek olur.

Biz Bulgar hükûmetinin ve Bulgar efkârı umumiyesinin aklı selimine itimat etmekle beraber bu noktayı tebarüz ettirmiye lüzum görüyoruz.

Ilâve edelim ki Türk - Bulgar dostluğu ile Yunan - Bulgar dostluğu taraftarları Balkanların sulhünü ve nizamını bozmak değil, bilâkis takviye etmek maksadını takip etmektedir. Binaenaleyh vaziyet Türk - Bulğar ve Yunan - Bulgar dostlukları yanına Sırp - Bulgar dosluğu konmasına asla mâni değildir. Halbuki Bulgaristandaki Trakya cemiyetçileri Sırp - Bulgar dosluğunu Türk - Bulgar ve Yunan Bulgar dostluklarını kundaklamak için bir vasıta olarak kullanmaktadır.

Bu noktai nazardan Trakaya

Mehmet Asım

[Alttarafı 2 inci sayfamızda]

Gazimiz Yalovada

Büyük Reisimiz çok sevinçli tezahüratla karşılandılar

Yalovanın bütün otelleri hınca hınç dolmuş, tek kişilik boş yer kalmamıştı

Reisicümhur Hz. Derincede, Meclis Reisi Kâzım Pş. Hz. ile Dahiliye vekili Şükrü Kaya ve Millî Müdafaa vekili Zekâi Beyler ve Istanbul Heyeti tarafından karşılanmışlardır

Fotoğrafçımızın tesbit ettiği kıymetli intibalar : Gazi Hz. Millet çiftliğinde ve refakatinde bulunan zevatla karşılamıya gelenlerden bir grup

Gazi Hz. Baltacı çiftliğine çıkarlarken

Reisicümhur gazi Mustafa Kemal Hazretleri dün Yalovayı teşrif etmişlerdir. Gazi Hz. hususî trenle Ankaradan Derinceye gelmişler ve oradan Ertuğrul

[Alttarafı 4 üncü sayfamızda]

italyan filosu şehrimizde

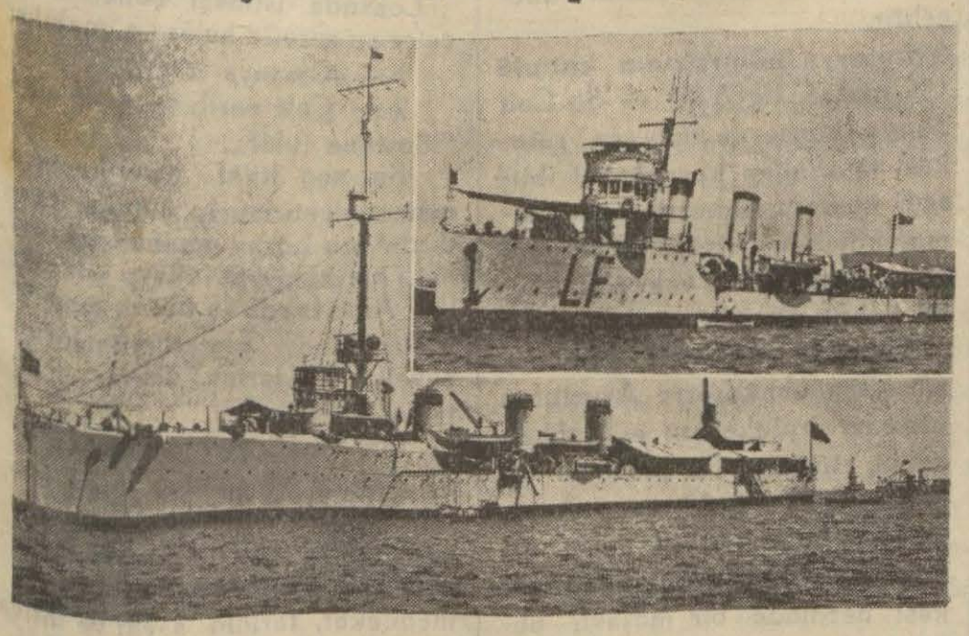

İtalyan filosu dün limanımıza gelmiştir. Yazısını üçüncü sayfamızda bulacaksınız. Resmimiz filodan iki parçayı gösteriyor.

— Baba denize gireyim mi ?
—Yoo, yüzme öğrenmeden denize girmene müsaade etmem!

AKISLER :

Dünsüz yarın

(İnsan, bugünü anlamak için dünü bilmiye; dünkü işleri kavramak için, daha evvel geçmiş günlerin, nihayet uzak zamanların vak'alarını hatırlamıya mecbur oluyor. Bu suretle insan, içinde bulunduğu vaziyetin, işlerin, hakiki başlangıcını anlamak istedikçe geriye doğru çekildiğini duyar..)

Bunu, ben söylemiyorum.. Bunu, yeni ilmin, yeni zekânın, yeni insanın en yeni eseri olan Türk tarihi söylüyor.

Yeni adamın kalemi, ışıktan bir burgu gibi, meçhûl asırların karanlığını delip mazide gizli hakikatler aydınlatırken, hâlâ dünsüz bir bugün arıyanların gafletine acımamak elden gelmez!

Kafamızdan geçen her yeni fikri, ağzımızdan çıkan her genç sözü, kalemimizden süzülen her taze satırı tartalım: Yüzde kaçı mazinin hakkı değildir ki?

Mazi ile istikbal arasındaki yıllar bir merdivenin kademe kademe yükselen basamaklarıdır. İlim ve san'at dünyasında merdivensiz bir miraç tahayyül eden cambazlara sözümüz yok!

İlim ve san'at kökü havada, dalları yerde bir Tûbâ olamaz. İlim ve san'at, kökü mazinin derinliklerinden kuvvet emen ve taze dalları her gün yeni bir istikbalde çiçek açmıya, meyva vermeğe hazırlanan bir yaşlı ağaçtır.

Köksüz ağaç yaşatmak istiyenler, bu mucizeyi kendi bahçelerindeki çakal eriğinde tecrübe etsinler!

Yusuf Ziya

Mühim bir vesika

Katolik ermeniler hariçteki serserilere lânet ediyorlar

Dün Türk Ermeni katolik lâyik meclisi idare riyasetinden bir mektup aldık. Bu mektup, son zamanlarda hariçte Ermeni akalliyetleri namına hareket ederek Akvam Cemiyetine, yahut şuraya buraya müracaat edenleri şiddetle takbih etmekte, bu adamların sırf kendilerine menfaat temin etmek için bu tarzda hareketlerde bulunduklarını göstermektedir. Şayanı dikkat olan bu mektubu aynen dercediyoruz :

Harbı umuminin netayici elimesinden olarak beşeriyetin yoksuzluktan çırpındığı bir zamanda

(Lûtfen sayfayı çeviriniz)

Alişara giden Tarih hocaları

Tarih kongresinden sonra, Alişardaki hafriyatı görmiye giden tarih muallimleri yerlerine dönmüşlerdir. Bu mevzu üzerindeki yazımızı 10 uncu sayfamızda bulacaksınız. Resmimiz hocaları Maarif Vekili ile birlikte gösteriyor.

Irlanda serbest Olmak istiyor!

Fakat, Valera ile Makdonald arasındaki müzakereden gene bir şey çıkmadı

Ouebec 16 (A.A) — Irlanda serbet olmak istiyor ve serbest olacaktır. Ottava kouferansındaki Irlanda heyetine riyaset edecek olan M. O Gallaibhin Ouebece vâsıl olur olmaz söylemiş olduğu söz budur.

Serbest Irlanda hükûmeti icra meclisi ikinci reisi serbest Irlanda hükûmetinin imparatorluk eczası arasındaki ticarete mümkün olduğu kadar geniş bir mkyiasta iştirak etmek arzusunda bulunduğunu ve konferansta mütekabil menafi prensibini müdafaa tasavvurunda olduğunu ilâve etmiştir.

Müzakereden gene bir şey çıkmadı

Londra, 16 (A.A) - Başvekâlette yapılan müzakereler akim kalmıştır.

---

hadimi insaniyet umum düveli muazzamanın Cenevrede yekdiğerine karşı bir çok fedakârlıklar ihtiyarile umumî ve selâmeti beşeriyeyi temin maksadı insaniyetkâranesine matufen içtima eyledikleri bir hengâmda (Paris'te mukim zevkı ve sefasile meşgul A. Aharunyan namında bir şahsın bir muhtıra ile Ermeni milleti hakkında bazı metalip dermeyanını havi temenniyatta bulunduğu matbuata inikâs etmiş olan yazılardan kemali teessürle mutallı olduk). Bundan beş sene mukaddem Ermeni milleti ve bilhassa cemaati efradı inkılâbı hayırdan sonra Hükûmeti Cümhuriyemizin cenahı rahmü şefkatinde yaşamakta olan milletlerin bilâ tefrikı cinsi mezhep mal, can ve ırzı müdevven olan kanunlar ile temin edilmiş ve şu esbaptan dolayı umum hıristiyan milletleri gibi biz Ermeni katolik milleti sadıkası da akalliyet hukukumuzdan feragat eylediğinizi esbabı mucibei müdellelesile hükûmetimize arzeylemiş idik. Fakat matbuatın işbu neşriyatından anladığımıza göre Ermeni milletinin hiç bir zaman hiss'yatına tercüman olabilecek kabiliyette olmıyan ve mahza bir maksadı mel'anetle verilmiş olan işbu muhtırada münderiç metalibi kemali nefretle reddeder ve A. Aharunyan nam şahsın milletine zerre kadar bir merbutiyeti var ise Erivanda bir hürriyeti tamme içinde yaşamakta olan millettaşlarına iltihakın en namuskâr bir hareket olacağını kendisine ihtarı bir vecibei insaniyet telâkki ederiz.

Amali hasiseleri peşinde koşan ve gayei maksatları harekâtı merviyeleri neticesinde sırf şahsiyetlerine temini menfaat maksadına matuf bulunan bu gibi kesanın safdilânı milleti iğfallerine insaniyet namına fimabaat olsun tevakki ederek canahı rahmü şefkate dehalet ederek bir asudekii tam içinde yaşamakta bulunan Ermeni milletini bir daha girdibadı felâkete sevkten hazer etmesi biz Ermeni katolik milleti sadıkası kendisine ihtarı bir vecibei insaniyet olarak telâkki eder ve lâyezal bir merbutiyet ve sadakatle Türkiye Cümhuriyetine merbut bulunan milletimiz bu gibi amali nifakcuyanesinde koşan beşrriyet düşmanlarına lânet ederiz.

Meclisi idare reisi: **Dr. V. Kasapyan**
Meclisi idare azası: **R. Susararyan**

Dahilî ve Haricî

Telgraf Haberleri

Türkiyenin Cemiyeti Akvama iştiraki vesilesile

Fransız Meclisinde ananevî dostluğun ihyasını istihdaf eden tezahürat yapıldı

Büyük Millet meclisine çekilmesi ittifakla kararlaştırılan telgrafta, şu cümle vardır : "Fransız meb'usan meclisi, Türkiyenin Cemiyeti akvama duhulünü, sulhün atisi için mes'ut bir hadise telâkki eder.„

Türkiyenin Milletler cemiyetine kabulü münasebetile Fransız Meclisi meb'usanında şayanı dikkat tezahürat olmuştur. Bu tezahürat Türkiye ile Fransa arasında an'anevî dostluğun ihyası için yapılmış bir hareket mahiyetindedir.

Türkiye ile Fransa arasında dostluk münasebatını ihlâl edebilecek hiç bir ihtilâf mevcut olmamakla beraber Tardiyo hükûmetinin istifasına kadar iki memlket münasebatının maalesef arzu edilen samimiyet dairesinde cereyan etmediği de malûmdur. Onun için yeni intihabat neticesinde teşekkül eden yeni Fransız meclisi meb'usanı tarafından gösterilen bu tezahüratın hususî kıymet ve ehemmiyeti vardır .Fransız meclisinin ittifakla kabul ettiği karar, Herriyo hükûmetince şüphesiz nazarı dikkate alınacaktır.

Bu itibarla Fransanın Türkiyeye karşı şimdiye kadar takip ettiği siyasette mucibi memnuniyet bir tahavüle intizar olunabilir.

Bu hususta ajansın verdiği telgraf şudur:

Paris, 16 (A. A.) — Bir çok meb'uslar, Türkiyenin Cemiyeti Akvama kabulü meselesinin müzakeresi talebini mutazammın bir takrir sureti tevdi etmişlerdir.

Karar suretininesbabı mucibesi fevkalâde müsaittir.

"Meb'usan meclisi, Büyük millet meclisine bir tlgraf çekilerek mec lisin Türk milleti hakında müttefikan izhar etmiş olduğu tevec - cüh ve muhabbet tezahüratını iblâğa karar vermiştir. Bunun üzerine riyaset divanı, şu karar suretinin kabulünü teklif etmiştir:

"Fransız milletinin Türk milletine karşı beslemekte olduğu an'anevî dostluğa tercüman olan Fransız meb'usan meclisi, Türkiyenin eCmiyeti Akvama kabulü münasebetile Türkiye parlamentosuna en hararetli ve samimî tebriklerini arzeder ve Türkiyenin Cemiyeti Akvama dühulünü sulhun âtisi için mes ut bir hâdise telâkki eder...„

Bu Vatanperverlik Değil, Hiyanettir

[Başmakalemizden mabaat

cemiyetinin faaliyeti yanlız doğrudan doğruya alâkadar memleketleri değil, bütün sulh dustlarının nazarı dikkatini celbedecek bir mahiyettedir. Ümit ederiz ki müfrit bir vatanperverlik şeklinde bizzat Bulgaristanın sulh ve sükûnun aleyhine tevcih edilen bu tehlikeli faaliyet Bulgar efkârı umumiyesince ihmal ve lâkaydî ile telâkki edilmiyecek, henüz yeni inkişaf devresinde olan Türk-Bulgar ve Yunan Bulgar dustlukları Bulgar vatanperverliği kisvesine bürünen bu ecnebi antrikalarına kurban edilmiyecektir.

Müfrit vatanperverlik şeklinde yapılan siyasî tahrikâtı beynelmilel dostluklarda bir pazarlık vasıtası olarak kullanmak faide yerine zarar getireceği g bi vatanperverlik kıyafetine giren hiyanet te her vakit açık hiyanetten ziyade tahribat yapar. Onun için Trakya komitesinin şüphesi faaliyetini müsamaha ile telâkki etmek doğru değildir.

Mehmet Asım

Almanyada Kanlı hâdiseler

Berlin 19 (A.A) — Imparatorluk kabinesi, bu sabah Meudeck'da M. Von Papen'in riyasetinde toplanmıştır.

Müzakerat, dahilî meseleler hakkında cereyan etmiştir.

Kabine. bilhassa şarkî Prusyanın ziraati lehindeki yardım tedbirlerinden Bavyeranın da istifade etmekte olduğuna dair bir emirnameyi reisicümhurun imzasına arzetmiye karar vermiştir.

Kanlı hadiseler

Berlin, 16 [A.A] — Evvelki gece de memleketin bir çok mahallerinde yeniden kanlı bir takım hâdiseler olmuşur.

Fran fort - am - Meinda polis, kendisini muhafaza için işsizler tarafından tertip edilmiş bir nümayişten gelen bir takım gruplara ateş açmıya mecbur olmuştur. Iki ağır yaralı vardır. Bir çok polis memuru yaralanmıştır.

Komünistlerle Naziler arasında Alman - Felemenk hududu civarında kâin Nordhornda da müthiş mücadeleler olmuştur. Birçok yaralı vardır.

Yüzdürmek Imkânsız

Paris, 16 (A.A) — Bahriye nazırı M. Leygues, Prometeyi yüzdürmek için bütün fennî ve saitten istifade edilmek maksadile Scapa-Tlovda batan Alman gemilerini yüzdürmüş olan ve şimdi 25 kânunusanide Portland methalinde batan M - 2 Ingiliz denizaltı gemisini yüzdürme ameliyesile meşgul bulunan Ingiliz mühendisi Cox'in davet edilmiş olduğunu beyan etmiştir.

Prometenin 85 metre derinliğinde, fena havalara maruz ve cereyanlarının sür'ati 8 mile baliğ bulunan bir mıntakada batmış olduğunu öğrenen M. Cox, bu derinlikte dalgıçların el ile iş görmelerinin mümkün olmadığını ve komprime hava ile yüzdürmenin icrasına da imkân olmadığını söylemiştir.

Enkazın altına kablolarla Flotteur bağlamıya gelince buna da imkân yoktur, zira buna teşebbüs edildiği takdirde kablolar öteye beriye atılacak ve kırılacaktır.

Şu halde bütün müşkülât bir araya gelmiş demektir. Yüzdürmiye teşebbüs etmek gayrı makul bir hareket olur. Mesainin senelerce devam etmesi, yeniden bir takım kurbanlar verilmesi ve en az 10,000,000 frangın denize atılması icap eder.

Akvam Cemiyetinde

Cenevre 16. - (A.A.) - Cemiyeti akvam meclisi, cuma günü öğleden sonra aktetmiş olduğu celsede bir para ve iktisat konferansının içtimaa davetine müteallik olan projeyi kabul etmiştir.

Mütehassıslardan mürekkep bir komisyon bu konferansa tevdi olunacak meseleleri bidayeten tetkike memur edilecektir. Komisyon, Lausanne protokolüna iştirak etmiş olan devletler mümessilleri ile Amerikan mümessillerinden mürekkep olacaktır.

Üçü para ve üçü iktısat meseleleri için, bu meselelerdeki ihtısaslarına göre üçerden 6 zat daha bu komisyona memur edilecektir.

Avusturya istikrazının kabulü

Cenevre, 16 (A.A) — Sir Con Simon, konseyde bulunan rüfekası tarafından beynelmilel iktısadî konferansı hazırlamıya memur komitenin riyasetini deruhte etmesi hususunda vaki olan teklifi kabul etmiştir.

Konsey, müstenkif Almanya müstesna olmak üzre Avusturya istikrazı protokolunu müttefikan kabul etmiştir. Bu protokol ezcümle Cemiyeti Akvamın Avusturyaya bir mümessil tayin etmesini ve Avusturya millî bankası nezdinde bir müşavir bulundurmasını derpiş etmektedir.

Bu istikrazın menafii her iki mümessilin mutabakatile istimal olunacaktır.

Ingiltere, Fransa, Italya ve Belçika hükûmetleri dün bu protokolu imza etmişlerdir.

Fransa ile Ingiltere bu istikraza 100 milyon şiling, Italya 30 milyonla iştirak edecekler ve Belçika ile Çekos'ovakya da iştirakleri imkânını sonra düşüneceklerdir.

Muşanof, Heryo ile görüştü

Paris, 16 (A.A) — M. Herriot, Bulgar Başvekili M. Mouchanoff'u öğle yemeğine davet etmiştir.

Bulgar başvekili M. Mouchanoff, 14 Temmuz bayramı münasebetile yapılan geçit resminde Reisicümhurun tribününde hazır bulunmuştur.

Millî Hâkimiyet Bayramımız

Halkevinde kutlulama merasimine iştirak edenlerden birgrı

Millî Hakimiyet bayramımız dün hararetle kutlulanmıştır. Şehir baştan başa donanmıştı. Daireler ve müesseseler tatil edildiği için sokaklar ve eğlence yerleri çok kalabalıktı.

Millî hakimiyet bayramı, Türk Maarif cemiyetinin de günü olduğu cihetle dün cemiyetin alâmeti farikasını gösteren rozetler de her tarafta dağıtılmıştır. Bundan başka "Halkevi„ ndede merasim yapılmış ve millî bayramımız kutlulanmıştır. Merasime Nakiye Hanım riyaset eylemiş başta başta "Halkevi„ azası ile birçok vatandaşlar iştirak etmiştir.

Merasim, şehir bandosunun Istiklâl marşile başlamış, ve iki saat kadar muhtelif havalar çalınmıştır.

Avrupa ailesinin Sükûnu için!

Heryo, Fransız-Ingiliz Itilâfının sebebini Anlatıyor

Paris, 16 (A.A) — Ayan meclisinde nutuk irat eden M. Heriot, sağlam maliyelerin beynelmilel karışıklıklarda başlıca kuvvetleri teşkil ettiğini ve bu karışıklıklar esnasında bazen ihtirasları teskin etmenin çok müşkül olduğunu söylemiştir.

Lozan konferansının neticelerini izah eden M. Heriot. Almanyanın siyasî şartlarına mukavemet etmiş olmasının yalnız cepheden görülmesi icap eden meselelere mail ve münharif bir istikamet verilmemesini temin etmek için olduğunu beyan eylemiştir.

Lozanda istihsal edilen neticeler şu suretle hulâsa olunabilir:

1 — Almanya itilâfı,

2 — Çok sarih ve açık olan "dostane itilâf„

Bu son itilâf Amerika için memnuniyeti mucip olduğu takdirde son Lozan muahedenamesi kat'î bir mahiyyet iktisap edecektir. Aksi takdirde bütün memleketler Hoovr moratoryumundan evvelki haklarını tekrar müktesip olacaklardır.

Biz, büyük Avrupa ailesi içinde intizam ve sükûnu tesis için iki büyük memleket arasında mukaddem bir itilâf akti lâzım geldiğini düşündük. Bu iki büyük memleket, tarihin sevki ve ihtiva etmekte bulunduğu misallerle daha genç milletler üzerinde bir büyüklük hakkına malik bulunmaktadır. Işte bu suretle bu düşüncelerimizi dostane bir mesai iştiraki zihniyetile tahakkuk ettirmiş olduk.

Bir Mareşal öldü

Londra, 16 (A.A) — Büyük harpte Fransada, Italyada birçok kumandanlıklarda bulunmuş, Rhin işgal ordusu kumandanlığını ve 1925 ten 1929 a kadar âli komiserlik vazifesini ifa etmiş olan Mareşal Vıkont Palmer, bu sabah bir ameliyat neticesinde ölmüştür.

darülfünunda ıslahat

İstanbul Darülfünununda mütehassıs Profesör Malşın raporuna göre yapılacak ıslahatın ne şekilde yapılacağı henüz belli olmamakla beraber geniş mikyasta olacağı tahmin edilmektedir.

Malî Meseleler

Fransa bütçesinin Açığı

Bizim bütçemiz yekûnunun dört, beş mislini buluyor!

Fransa bütçesi Ayan meclisinde müzakere edilirken, Ayan azasından M. Caillaux önümüzdeki sene içerisinde bütçe açığının 8 milyar frangı bulacağını söylemiştir ki demiryollarının idaresinin açığı bunun haricindedir. 8 milyar frank, 800 milyon Türk lirası, yani Türkiye bütçesinin yekûnunun dört, beş misli bir para olduğuna göre bu rakam Fransanın malî vaziyetinin nasıl müşkül bir vaziyette olduğunu açık bir surette gösterir. Fransa hükûmeti bu açığı kısmen yeni varidat, kısmen masarifi tenkis suretile kapatmağı düşünmüştür.

Fakat buna imkân olmadığı anlaşılmaktadır. Onun için hükûmet geriye kalan açığı hazine bonusu çıkarmak suretile kapatmak niyetindedir.

Bu hususta dün ajans tarafından verilen telgrafları aşağıya kaydediyoruz:

Paris, 16 (A.A) — Ayan meclisi, Bütçenin muvazenesine müteallik projenin müzakeresine başlanmıştır.

Mazbata muharriri, raporunda projenin meb'usan tarafından kabul edilmiş olan şekille kabulü neticesinde karar kılmaktadır.

M. Cailloux, nazarı dikkati celbetmiş olan beyanatında şimdiye kadar vazedilmiş olan vergiler azamî haddi bulmuş ve binaenaleyh yeni vergiler vaz'ı imkânı kalmamış olmasına rağmen masrafların tenkisi suretile işin içinden çıkılması elzem olduğunu söylemiştir.

1933 senesinde 8 milyara baliğ olması ihtimali mevcut bulunan bütçe açığının mütemadiyen artması, pek vahim bir şeydir.

Bu 8 milyara, demiryolları idarelerine ait olan açık dahil değildir.

M. Heriot'nun bir müdafaalesini müteakip ayan meclisi, projenin heyeti mecmuasını işarî reyle kabul etmiştir.

Hazine bonolarının tezyidi

Paris, 16 (A.A) — Maliye nazırı, dün meb'usan koridorlarında hükûmetin ihracına mezun bulunduğu hazine bonoları miktarının 2 milyara tezyit edilmesi hususunu meb'usan meclisine teklif etmesi muhtemel bulunduğunu ve mezkûr meclisin kabul etmiş olduğu malî proje ahkâmının temin etmekte olduğu varidat menbalarının kifayetsizliği dolayısile hazine namına bu teshilât çaresine baş vurmanın zarurî bulunduğunu söylemiştir.

Gazeteler, bu münasebetle bugün mecliste mühim müzakereler cereyan edeceğini ve bu müzakereler esnasında ekseriyet meselesinin yeni baştan mevzuu bahsolacağını tahmin etmekte ve hükûmetin geçen salı günü olduğu gibi bugünde muvaffakıyet kazanacağı fikrinde bulunmaktadır.

Yeni Yugoslav Sefiri geldi

Yugoslavyanın yeni Türkiye sefiri M. Miroslov Yankoviç dün istanbula gelmiş ve akşam Ankaraya gitmiştir. sefir salı günü şehirimize dönecektir.

İtalyan seyyahları geliyor

Temmuzun 27 inci çarşamba günü Conte Verde ismini taşıyan bir vapurla istanbula bin italyan seyyahı gelecektir. Seyyahlar şehirimizde iki gün kalacaklar ve italyaya döneceklerdir.

Günün Haberleri

İtalyan filosu limanımızda

Resmî ziyaretler bugün yapılacak

Bir müddet evvel limanımızdan Karadenize geçen Italyan filosu dün sabah Varnadan dönmüştür. Evvelâ saat 8 de Kuvarto kruvazörü limana girmiş ve karşılanmıştır. Kruvazör 21 pare top atarak şehri selâmladıktan sonra Dolmabahçe önüne demirlemiştir. Cairoli, La Farina, Cosenş, Bassini, isimlerini taşıyan dört torpito saat 9 da gelmişlerdir.

Filo kumandanı Amiral M reno'yu taşıyan kruvazöz limanda demirledikten biraz sonra liman reisi ve Italyan Amirala mihmandar tayin olunan Hüseyin Baki Bey gemiye giderek hoş geldiniz demişlerdir. Gene aynı saatte Italyan ceneral konsolos ve ataşenavali kruvazöre gitmişlerdir. Saat 9,5 ta amiral, refakatinde konsolosluk erkânı ve ateşenaval bulunduğu halde Trabyaya Italya sefirinin ziyaretine gitmiştir. Sefir Baron Aloizi cenapları, öğleden sonra bu ziyareti iade etmiştir.

Amiral sefirden başka Papanın Istanbul vekili Monsenyor Margotiyi de ziyarete gitmişrir. Bu gün gemide Monsenyor Margotinin de iştirakile bir ayini ruhani yapılması ihtimali vardır. Resmî ziyaretler bu gün yapılacak ve bu gün iade edilecektir.

Bugün saat 17 de sefarethane bahçesinde Italyan filosu şerefine bir gardenparti verilecektir. Sefir, yüksek rütbeli zabitan, yüksek tabakaya mensup kimseler, matbuat erkânı gardenpartiye iştirak edecektir.

Verilen mulûmata göre Kuvarto krovazörü 3300 tonluktur. 28 mil sürati vardır. Harbi umumide 54 defa bombardımana girmiştir.

Parasız seyahat!

Bir sporcumuz

Pervaneye takılarak yol alıyor!

Tramvayın arkasına asılıp giden çocukları herkes bilir, fakat koskoca vapurun arkasına takılıp bedava seyahat eden kimseye rast geldinizmi? şimdiyekadar ne bizim memlekette, ne başka yerlerde böyle bir hadise işitmemiştik, dün muharrirlerimizden biri gözüyle gördü: Tanınmış sporcularımızdan yüzücü Talât Bey dün sabah saat 8,25 de Kınalıadadan Istanbula hareket eden Büyükada vapurunun arkasında pervane yerindeki boşluğa çıkarak oturmuş, Kınalıadadan Fenrbahçe önlerine kadar biletsiz olarak orada seyahat etmiştir.

Vapurun arkasında pervane yerindeki boşlukta bir adamın oturmakta olduğu vapurun içinde duyulunca bir çok kimseler merak ve heyecanla vapurun arka tarafına gitmişler, içlerinden bazıları aşağıya seslenerek Talât Beye nereye gittiğini sormuşlardır.

Meşhur yüzücü: "Fenerbahçe kulübüne gidiyorum!„ cevabını vermiştir. Bu sırada bilet memuru da gelmiş ve "Talât Bey, biletini ver, zımbalayayım!„ diye seslenerek lâtife etmiştir.

Vapur Fenerbahçe açıklarına geldiği zamam filhakika Talât beyin vapurun pervaneliğinden denize atladığı, bir az sonra da suyun yüzüne çıkarak o zamana kadar ipini elinde tutmakta olduğu Badilbot a binerek Fener yolunu tuttuğu ve uzaklaştığı görülmüştür.

Hadiseyi gören muharririmiz bilet memuruna vapurda bedava seyahat edilmesine nasıl razı olduğunu sormuş, memur gülümseyerek şu cevabı vermiştir.

— Beyim, bir türlü önöne geçemiyoruz. Bu çocuğun etmediği yok.. Vapur halkını heyecana veriyor. Bazan vapurdan atlıyor, intihar etti zannediyoruz, vapur durup sandal indiriliyor, Bu Talât kaçıp pervanenin üstüne saklanıyor, vapurun bir tarafından dalıp öbür tarafına çıkıyor, hakkında kaç defa zabıt tuttuk, para etmedi!

Sanayide kullanılacak mevad

Yeni muafiyet listeleri yakında çıkacak

Iktısat vekâleti, dahilî sanayide kullanılacak olan iptidaî maddelere ait yeni muafiyet listelerini yakında neşredecektir. Fakat bazı kimseler muafiyet kaldırıldığı iddiasile listeleri beklemeden bazı madelerin fiatlarını arttırmışlardır. Kösele ve deri de bu meyandadır. Şehrimizde 2,5 milyon kilo kösele ve deri stoku vardır. Buna rağmen kösele fiatı 120 kuruştan 200 kuruşa fırlatılmıştır. Bu yüzden kundura fiatları da 100, 150 kuruş kadar artmıştır.

Bir milyarder Şehrimizde

Meşhur milyarder Baron Roçild La Resolne ismini taşıyan hususî yatile dün şehrimize gelmiştir. Milyarderin yanında on beş kişi ve bu arada ölen Fransız şeker kralının oğulları vardır.

Edirne yolculuğu Otobüsle daha ucuz

Kırklareli ve Çatalcaya işliyen otobüsler birkaç gündenberi Edirneye kadar gitmektedirler. Bu otobüsler trenden daha ucuza yolcu taşımaktadır.

Trenle Edirneye ikinci mevki 12, üçüncü mevki 750 kuruştur. Halbuki otobüsler 4 — 5 liraya müşteri almaktadır.

Fikir Hayatı

Millî Hakimiyet Nasıl kuruldu?

Dün Istanbul radiyosunda verilen konferans

Dün Hakimiyeti Milliye bayramı münasebetile saltanatın ilgası ve Millî Hakimiyetin tesisi hakkında Sadri Etem Bey tarafından radiyoda bir konferans verilmiştir. Aynen takdim ediyoruz:

Bundan on sene evvel 1 Teşrinisani 1922 akşamı Ankara tek bir kalp gibi heyecanda, güzler meclis kürsüsünde konuşan güneş başlı hatipte, herkes büyük neticeyi bekliyordu. Hadiseleri sıralamayı ve hadiselere hükmetmeyi bilen büyük Mustafa Kemal son sözünü söyledi.

Saltanat ilga edilecek.

1 Teşrinisani 1922 celsesinde saltanatın lâğvi kararı ittifakla kabul edildi.

Saltanatın lâğvi Büyük Millet Meclisinin kuruluşundan, istiklâl harbinin safhalarından anlaşılıyorduki bir emri vakidi.

Istiklâl harbini yapan, istiklâl harbini yaparken devletin bütün icra ve teşri salâhiyetlerini bizzat milletin iradesine terk eden bir hükûmet tarzı hakikatta saltanat idaresine zaten nihayet vermişti.

Mondoros mütarekesini kabul eden, bu mütareke ile memleketin her tarafını yabancı orduların istilâsına açık bırakan saltanat Istanbulda işgal kuvvetlerine mensup en madun memurlarının elinde bir oyuncak olmuştu. Işgal kuvvetleri ve onların birlikte Istanbula gelmiş olan memurları Osmanlı Padişahına emirler verebiliyorlarmış. Padişah da bu vaziyeti memnuniyetle kabul ediyordu.

Hatta Osmanlı saltanatı son demlerinde Türk halkının devlet hakimiyetini mütekilce idame etmek için yaptığ hareketlere, bu hareketleri isyan telâkki etmek devlet hakimiyetini tesis etmek istiyenlerin üstüne ordular göndermek, Türk devlet hakimiyetini mestuliler hesabına yıkmaya yardım etmek suretile mukabelede bulunmuştu.

12 Eylül 1919 da Ingiltere hükûmeti ile Padişahın murahhasları arasında imzalanan gizli muahede de Osmanlı saltanatı Ingiltere mandasına girmeyi kabul ediyor ve hilâfetin manevî ve ruhanî kudretini Ingilterenin menfaatine hadim kılmayı teahhüt ediyordu. Nihayet Sevr muahedesini imza etmek suretile mevcudiyetine bizzat nihayet vermişti.

Osmanlı imparatorluğunun tabiatin aksine olarak bir milleti müstemlikeleştirmek arzusu tahakkuk edemedi. Mürteci isyanlar çıkardı fakat muvaffak olamadı. Istilâcıları teşvik etti fakat istilâcılar yer yer mağlûp oldu.

Ankara kalesine sırtını dayamış olan millet ordusu birinci ve ikinci inönlerinden Sakaryadan, başkumandanlık harbinden sonra başkumandanın gösterdiği ilk hedefe, Akdenize kavuştu.

19 Eylûl 1922 de artık Anadolunun garbında istilâcı kuvvetlerden tek bir nefer kalmamıştı. Türkiye vatanı millet ordusunun silâhile tertemiz bir hale kanmıştı. Orta Anadolu yaylasından Ege kıyılarına inen silâhlı insanlar, Orta Anadoludan beri ayaklar ucunda sürüklenen "Sevr„ muahedesini de bir leşi denize atar gibi vatan topraklarından söküp attılar.

Ordunun Izmire girişi Mudanya mütarekesi şartlarının kabulü

(Lûtfen sayfayı çeviriniz)

Memleket Haberleri

üç adamın katili

Nihayet cürümlerinin cezasını bularak öldürüldü

Ordu, 16 — Sarı oğlu Mehmedi tarlasında çalışırken ve hoca Veysel Efendiyi de kapısının önünde öldüren Serezli Ramiz tüfeğini alarak dağa çıkmıştır. Takibine giden jandarma müfrezesinin âmiri çavuş Reşat Efendi, Tepeköy mevkiinde Ramize rastlıyarak teslim olmasını ihtar etmiş ise de Ramiz bunu reddetmiş ve attığı kurşunla bu çavuşu da öldürmüştür. Ramiz, bilâhare Reşat çavuşun elbiselerini giyerek, müfrezenin takibinden kurtulmak için kendisine jandarma süsü vermek istemiş ise de mesele anlaşılmış ve Ramiz öldürülmüştür.

Şark vilâyetlerinde yakalanan şakiler

Bitlis 16 — Haziran ayı zarfında Şark umumî müfettişlik mıntakası dahilinde dördü ölü olmak üzre 54 şaki yakalanmıştır. Gizlenip kalanların da takiplerine devam edilmektedir.

Bartında bir kardeş katili

Bartın 16 — Kardeşi Veysiyi öldüren kutlu Beyin Bağlar köyönden Ibrahimin muhakemesi bitmiş, kardeş katili 18 sene ağır hapse mahkûm edilmiştir.

Kadın kaçırma

İki erkek bir kadını kaçırdı

Erdek 16 — Erdeğin Çeltikci köyünden Şerife isminde kocası askerde bulunan evli bir kadın kaçırılmıştır. Şerife, bir gece yarısı tabancalı iki erkek tarafından uyandırılmıştır. Zavallı kadın bütün mümanaatına rağmen, elleri tabancalı bu iki yabancı erkeğin elinden kurtulamamış, sadece götürülürken istimdat etmiştir. Fakat bu feryatlarıda duyan olmamıştır.

Bilahara yapılan şiddetli takibat neticesinde Şerifeyi kaçıranlardan birinin Mahmut köyünden Mehmet oğlu Kadir olduğu anlaşılmıştır. Kadir yakalanmış, bir evde kapatılan zavallı Şerife kurtarılmıştır.

Çöl aşiretleri arasında

Adana 11 — Şamdan buraya buraya gelen haberler, Şam civarında çölde bedevilerin yeniden boğuşmıya başladıklarını bildirmektedir. Mevalilerle Anezeler arasında perşembe günü Hama civarında vukua gelen bir çarpışmada iki taraftan üç ölü ve beş yaralı olduğu bildirilmektedir.

İzmir balıkçıları

Başvekilimize bir ziyafet verecekler

Izmir, 16 (Vakıt) — Izmir balıkçılar cemiyeti Gazi heykelinin küşadında başvekilimizin şerefine Kilizman sahilinde bir ziyafet verecektir.

İncir kurdile mücadele

Izmir 16 (Vakıt) — Hariç piyasalarında incir mahsulünün kıymetini düşüren incir kurdu ile ehemmiyetli surstte mücadele tedbirler ittihaz edilmektedir.

İzmir şoförleri imtihan edilecek

Izmir, 16 (Vakıt) — Son zamanlarda kazaların fazlalaşması dolayısile bütün şoförlerin imtihanlarının yapılması, ehil olmıyanların tasfiyesi vilâyet ve belediyece tekarrür etti.

Mevkuf bir bektaşi öldü

Izmir, 16 (Vakıt) — Muhakemelerine başlanan Bektaşilerden 60 yaşında Yunus kâhya hapisane revirinde öldü.

Trabzunda fındık mahsulü

Trabzon, 16 — Fındık mahsulü idrak edilmek üzeredir. Sahil kısımlarında daneler olgunlaşmış, toplanmasına az kalmıştır. Rekolte 350 - 400 bin kantar arasında tahmin edilmektedir.

Gazimiz Yalovada

[üst tarafı 1 inci sayfada]

yatile Yalovaya hareket etmişlerdir.

Derincede

Büyük Millet Meclisi Reisi Kâzım Paşa Hz. leri ile üçüncü kolordu kumandanı Şükrü Naili paşa, istanbul Valisi Muhiddin Bey evvelki gün saat 18 de Dolmabahçe önünden kalkan Ertuğrul yatile Yalovaya gitmişlerdi.

Bu heyete Yalovada, bir haftadan beri bulunan, Dahiliye vekili Şükrü Kaya ve dahiliye vekâleti hususî kalem müdürü Ekrem Beylerle Seyrisefain umum müdürü Sadullah Bey iltihak etmiş, Ertuğrul yatı gece saat yirmi üç buçuğa doğru Yalovadan Derinceye hareket etmiştir.

Yalovada halkın sevinci

Gazi Hazretlerinin teşrif edecekleri haberi Yalovaya kalabalık bir halk kitlesini daha bir gün evvelinden cezbetmişti. Yalovanın bütün otelleri iskeleden başlıyarak kaplıcalardaki otellere varıncaya kadar dolmuş, her otel hıncahınç denilebilecek bir hale gelmişti. Kaplıcalarda Taşhanda, Büyük otelde, "Çınar altı,,nda boş bir yatak kalmamış, son kalan boş yerleri de akşam geç vakit Bursadan gelen bir ingiliz seyyah kafilesi işgal etmişti. Okadar ki seyr sefainin cuma günkü son postasile güce saat 23 te gelen yolcuların gece sokakta kalmaları ihtimali bile baş göstermişti. Yalova kaymakamı Şefik Bey tahacüm eden halka yer temin edilmesi için büyük bir faaliyet gösteriyordu.

Yalova iskelesinde

Bütün bu halk dün sabah erkenden büyük reisimizi karşılamak için hazırlıklara başlamış, bir kısmı kaplıcalarda kalmış, diğer mühim bir kısmı da Yalova iskelesine inmişti. Yalova iskelesi civarı, bütün dükkânlar ve binalar bayraklarla donatılmış, köylüler de Istanbuldan gelen karşılayıcı kitlesine iltihak etmişlerdi, Yalova büyük bir bayram yeri manzarasını gösteriyordu.

Sevgili reisini biran evvel görmek istiyen herkes hususî trenin Derinceye muvasalatile Ertuğrul yatının Yalovaya varışı saatleri hakkında tahminler yürütüyor, bütün gözler ufukta Gazi hazretlerini getirecek yatı araştırıyordu.

Saat on bire doğru denizde bir duman belirdi. Herkes bütün dikkatini gözlerine vererek gelen gemiyi seçmiye çalıştı. Fakat gelen, Seyrisefainin Yalova sabah postasıydı. Bu seferi yapan Maltepe vapuru saat onbirde iskeleye yanaşarak birgün evvelden gelen halkın miktarını bir kat daha çoğaltan büyük bir kalabalığı Yalovaya boşalttı.

Yalova postasile gelenler

Bu vapurla geleuler arasında Ali Fethi, Istanbul meb'usu Alâettin Cemil ve Müderris Yusuf Ziya Beyler de bulunuyorlardı.

Bu zevat ve bir gün evvelinden Yalovaya gelen Istanbul gazeteleri mümüssileri sahilde bulunan bir bahçede bekliyorlardı.

Saat on ikide ikinci defa olarak ufukta abir gemi dumanı daha görüldü. Yine gözler dumanın göründüğü istikamete çevrildi ve herkes bütün dikkatile gelen gemiyi seçmiye çalıştı. Beyaz renkli olmasından dolayı gelen vapuru Ertuğrul yatına benzetenler pek çoktu. Fakat vapur biraz daha yaklaşınca yine aldanıldığı anlaşıldı.

Gelen, Halk fırkası Üsküdar şubesi tarafından tertip edilen gezintiye iştirak edenlerin bulundukları Şiketi Hayriyenin 71 numaralı vapuruydu. Bu sırada Yalova kaymakamı Şefik Bey bekliyen zevata haberverdi:

Ertuğrul yatı iki saat evvel Derinceden hareket etmiş.

71 numaralı vapur Yalova iskelesine yanaşmıştı. Fakat gezintiye iştirak eden halkın arzusu ve ısrarı üzerine dışarıya hiç bir yalcu çıkarmadan tekrar hareket ederek Ertuğrul yatını karşılamıya gitti.

Garbî Trakyalı gazeteciler

Saat 13.30 da iskeleye yanaşan bir motörden, salı gününberi Istanbulda bulunan Garbî Trakyalı gazeteciler ve gelen Garbî Trakyalı seyyah kafilesine riyaset eden Dedeağaç muallim mektebi müdürü M. Gardikas çıktılar. Garbî Trakyalı meslekdaşlarımız sabahleyin 8,20 vapurunu kaçırmışlar, bunun üzerine kiraladıkları bir motörle Yalovaya hareket etmişlerdi. Meslekdaşlarımızın dün pek tali'i olmadıkları anlaşılıyordu.

Filhakika tesadüfen, kaptanı Yalovaya hiç gitmemiş bir motöre binmişler ve Yalova yerine bir saat uzakta başka bir köye gitmişler, oradan köylülerin tarifi üzerine tekrar geriye dönerek Yalovaya gelmişlerdi.

Yunan gazetecileri Yalovaya vardıkları vakit Gazi Hazretlerinin teşrifleri yaklaşmıştı. Halkten bazısında bulunan dürbinler ufku tarassut ediyorlardı. Saat on dörde yirmi kalmıştı, ilk müjdeyi Müderris Yusuf Ziya Bey verdi:

Ertuğrul geliyor

Bütün gözler o istikamete çevrildi. Filhakika ufukta gittikçe büyüyen beyaz bir nokta vardı. Biraz sonra gelen geminin, yüksek direklerinden, Ertuğrul yatı olduğu anlaşıldı. Yat yanında 71 numaralı vapur olduğu halde ilerliyerek millet çiftliği istikametine geldi ve orada durdu. Yatın çaldığı düdük üzerine iskelede bekliyen Ankara ve Sakarya motörleri oraya hareket ettiler. Reisi cümhur Hazretlerinin millet çiftliğine çıkacakları anlaşılıyordu. Karşılamıya gelen zevat otomobillerle çiftliğe hareket ettiler.

Gazi Hazretleri ve kendilerile birlikte Ankaradan gelen fırka umumî kâtibi Recep, Gaziantep meb'usu Kı'ınç Ali, Nuri, Bolu meb'usu Cevat Abbas, Sinop meb'usu Recep Zühtü, Bozoyuk meb'usu Salih beylerle kendilerini Derincede karşılayan Büyük Millet meclisi Reisi Kâzım Paşa Hz. Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Vali Muhittin beyler üçüncü kol ordu kumandanı Şükrü Naili paşa Sakarya motorile Ertuğruldan karaya çıkmışlardı.

Reisicümhur hazretleri millet çiftliğinin sahilde bulunan terasında bir müddet istirahat ettiler.

Bu esnada gazete fotugrafcıları Büyük Reisimizin müteaddit pozlardan fotoğraflarını çekiyorlar ve bu kıymetli intibaları tesbit etmiye çalışıyorlardı.

Çok beşuş bulunan Gazi hazretleri bu sırada yanlarındaki zevatla lâtife ediyorlardı. Bu arada Nuri Bey için de:

"— Nuri Bey kendine çekidüzen veriyor,,

Dediler.

Reisicümhur Hazretleri Millet çiftliğinde bir müddet daha dinlendikten sonra saat on beşe doğru Sakarya motorile kaplıcalar yolunda bulunan Baltacı çiftliğine hareket ettiler.

Büyük Reisin iltifatları

Büyük Reisimiz burada motordan çıktıktan sonra çiftliğe doğru ilerlerken kendilerini hörmetle selâmlıyan halka:

"— Nasılsınız, Beyler.,,

Diye iltifat ettiler. Salonda bir müddet oturduktan sonra çiftliğin müştemilâtını gezdiler ve saat on beş buçuğa doğru otomobille kaplıcalara hareket ettiler ve köşklerine çekildiler.

Derincede

Reisicümhur Hz. nin bulundukları tren evvelki akşam 19,30da Ankaradan hareket etmiş dün sabah 8,30 da Derinceye varmıştır. Gazi Hz. ni burada Millî müdafaa vekili Zekâi Beyle Izmitte bulunan ve oradan Derinceye geçen Millî Müdafaa vekâleti müsteşarı Sedat Pş., kolordu kumandanı Naci Pş. karşılamışlar, Ertuğrul yatı saat 10 da Yalovaya hareket etmiştir.

müstakil hudutlar içinde yaşamak istiyen Türkiyenin idealine kavuştuğunu anlatıyordu.

Müstakil vatan teşekkül etmişti. Bu müstakil vatan Lozan sulhü muahedesile teeüt edecekti.

Işte tam bu esnada, 1922 Teşrinievvelinin nihayeti günlerinde Istanbul hükûmeti büyük bir küstahlıkta bulundu. Lozan sulh konferansına devlet namına iştirak etmek istedi.

Saltanatın bütün istikbâl harbi müddetince neler yaptığı, nasıl hareket ettiği, mağlûp edilen düşman kuvvetlerile nasıl anlaşmalar temin ettiği meydanda idi. Artık bir daha ona devlet mukadderatı teri o unamazdı. Bu filî hadiseler yanında Büyük Millet Meclisinin teşekkülündenberi geçen müzakere safhaları bilhassa birinci teşkilâtı esasiye kanununun hazırlanması esnasında Büyük Mustafa Kemalin temsil ettiği "Demokrat,, cereyan Meclisteki cenab zümrelerinin arzuları gibi yalnız muharebe ile meşgul olacak muvakkat bir hükûmet değildi.

Türkiye demokrasisi sulh için mücadele ederken dahilî ve haricî siyasetini ve harbin heyecanını muasır demokrasinin bir ahlâk umdesinden alıyordu. Bu prensibi şöyle anlatmak mümkündür: Hariçte müsavi haklı millet, dahilde müsavi haklı vatandaş vücuda getirinceye kadar dövüşmek!

Inönünde ölenler, Sakaryada yaralananlar, orta Anadoludan bir kartal sürüsü gibi dağların tepelerini aşarak Ege kıyılarına inerken gözleri deniz yollarında kalan yayla çocukları muasır demokrasinin, muasır ahlâkın tahakkuku için ölen kahramanlardı.

Müsavi insanlar mefkûresi bu kadar canlandıktan, yolunda binlerce seve, seve can veren genci bulduktan sonra elbette tahakkukta gecikmiyecikti.

Halbuki "müsavi millet,, müsavi insan idealine karşı Türk unsurlarına silâh çeken iki kuvvet vardı. Birinci plânda müstemlikeci devletler, ikinci plânda sultanl Birinci plânda müstemlikeci mağlûp edilince, ikinci plândaki sultanın ortadan kaldırılması zaten filî bir surette teessüs etmiş olan millet hakimiyetini bir defa daha teyitten başka birşey değildi.

Türk milleti cemiyet hayatında tekâmül merhalelerini olgun bir şekilde aşa, aşa millet hakimiyeti serhaddine gelmiş ve orada kendi kudretini Sultanların kudreti yerine ikame etmiştir.

Bir Teşrinisani 1922 bize, beşerî mücadeleler içinde muasır ahlâkın muzaffer olduğu, prensibin üstünleştiği, tahakkuk ettiği gündür.

GOBI ÇÖLLERINDE!

Türkçeye çeviren: ÖMER RIZA — 32 — Yazan: SVEN HEDIN

gutlar arasında üç sene kalarak bir eser yazmıştı.

Turgutlar on sekizinci asrın ortalarında mühim bir kab idiler. Prenslerinin adı Usiba idi. Bu sırada Ruslar komşular harp halinde bulunduklarından Turgutlar da onlara yardım mişler, fakat bu yüzden büyük zararlara uğradıkları için, Ça tabiiyetinden çıkarak başka otlaklar bulmağa karar vermişl Usibanın Çinde ikamet eden bir akrabası onun karagâhına lerek İli arazisini fethetmesini tavsiye etmişti.

Usiba bu Turgutları alıp götürmek istediğinden Volgan garbında yaşıyan Turgutları da çağırtmış, fakat kışın nehir d madığından bunlar nehri geçememişler, Usiba da 160,000 ada la hareket ederek İliye doğru ilerlemişti. Bir aralık Rusların kibine uğrıyan Usiba onların elinden kurtulmuş, fakat daha so ra kazakların taarruzile karşılaşmış ve yolunu değiştirerek K garın şimali garbisindeki Buluta doğru ilerlemiş, Bulutluların tecavüzüne uğramış, Bulutlular onların çadırlarını yağma etm arabalarını ellerinden almışlar, Usiba ile arkadaşları da Gobi yani çöle sığınmışlerdi. Gobide on gün dolaşan Usiba ile ar daşları bir damla su veya ot bulamadıklarından atlarının öküzlerinin kanını içmeğe mecbur olmuşlar. Bu macera yüz den kabilenin yarısı ile bütün hayvanları helâke uğramışlar

Usiba ile kabilesi yedi aylık yürüyüşten sonra İli hudu na vardı (160) bin kişilik kabileden ancak (70) bin kişi kalm tı. İli valisi Ceneral Şuhuti Turgutların geldiklerini anlayın hududunu müdafaa için askerler ve Turgutların ne istedikler anlamak için elçiler göndermiş, Usiba Rus memleketinde ya mak istemediklerinden Lâmalar memleketine geldiklerini anl mıştı.

Çinliler Turgutlulara yapacakları muameleyi bir türlü rarlaştıramamışlardı. Bazıları onların kabul edilmeleri, bazı da kovulmaları lehinde idiler. Fakat imparator Çien Lung onl hüsnü suretle karşılamağı istemiş ve reislerini (Tehol) e da ederek Usibaya (Han) unvanını, kardeşine prens unvanını v miş ve Turgutların reislerine de yüksek unvanlar tevcih etmi Bunun üzerine kabileye yeni otlaklar tayin olundu. Bunlar biri Karaşehir, biri Tarbagatay şarkında, biri İli ve Urumçi a sında, biri de Kuljanın şarkındadır. Bundan başka imparat Turgutlara 140,000 at, öküz, koyun ve sonra tekrar 120,000 h van, sonra çay, hububat, pamuk, elbise, çadır ve saire de verm ti.

Çin muharrirleri daha sonra Turgutların nasıl Etsin kenarına geldiklerini anlatıyorlar. Bu tafsilâttan Turgutların asırdanberi Etsin gölde yaşadıkları anlaşılmaktadır. Bunlar, ho Norun bir asırdanberi bütün bütün kuramadığını bize ten ettiler.

Eski zamanlarda Çin hudutları dahilindeki Mongolla hepsi doğrudan doğruya imparatora tâbidiler. Cümhuriye 1911 de ilânı ile bu alâka kesilmiş ve Etsin gölde yaşıyan T gutlar Kansu vilâyetinin hükmüne girmişlerdi. Bununla bera

Turgutlar Prensi Pekin hükûmeti ile doğrudan doğruya da tem edebiliyor.

Turgutlar, yukarıda mevzuu bahsettiğimiz dört sahad başka Kobaonun cenubu garbîsinde ve cenubunda da yaşama tadırlar.

19

Çöl bataklıkları v Kum fırtınaları

Sekiz Teşrinisani günü, seyahatimizin ikinci mühim merhalesi başlıyorduk. Seyahatimizin ilk günü bir tecrübeden farksızdı. Mak dımız, develerin rahat rahat hareket edip etmiyeceklerini anl maktı.

Kervanımızın büyük bir kısmı yola koyulmuştu. Nehir s kamızda kalmış, orman nihayet bulmuş ve biz ellinci konağımı kurmuştuk.

Yeniden yola çıktığımız için hepimiz neşeli idik.

Ertesi gün çıplak ve arızalı yollardan ilerledik. Moruin g le vardık. 18,4 metre genişliğinde olan yatağından geçerek onu kenarlarındaki ormanlarda konakladık. Benim ikametgâhim b Mongol yurdu idi. Artık yaza, güzel, unutulmaz yaza veda ed yor ve Asyanın en müthiş kışlarından birile karşılaşıyorduk. B rada Turgutların yurtları var ve bu yurtlarda yirmi aile yaşıyo Jantsang namında bir Turguttan bu havaliye Toroy Borük d nildiğini anladık. Bu havalide kurt, tilki, yabanî kedi ve gey var. Zaten Turgudun kendisi de avcılıkla meşgul oluyor ve a ladığı hayvanların derilerini Çinlilere satıyor. Bu Turgut bi Doktor Hodun cenup yolunu tutarak (Hami) ye gittiğini söyled Bizim de cenup yolunu tutmamızı istedi. Biz de onu dinledi Fakat onu dinlemekle felâkete uğradık.

11 Teşrini sani gecesi hararet tahtessıfır 14,2 ye düş Ortalık sakindi, kamer yurdumun bacasından gümüş şualarını se piyordu. Gecenin soğukluğuna rağmen gündüzün hararet fe kessıfır 10 dereceye çıkıyordu. 24 ve kûsur kilometre gittikt sonra Tsahsçra Holosun'da yani (sarı sazların hududunda) k nakladık. Arazi çıplak ve sert olduğundan otomobil ile hareke imkân var. Mongolistanın bu havalisi, hiç bir kimseye ait değ miş gibidir. Çünkü burası Mongolistan cümhuriyetine ait değ Göçebelerden bir kimse yok. Sonra Çinlilerin bir tek izine tes düf olunmuyor. Ötede beride metrûk afyon sahaları var. Son bu havalide siyah tilkiler bulunuyor. Burası yabanî develer cennetidir. Fakat Turgutlar ilâhların hışmına uğramamak için yabanî hayvanları öldürmüyorlar.

Son siyasî hâdiseler karşısında

Sabık Kayzer Komünizme Ateş Püskürüyor!

Harbı biz kazansaydık, Ingizlere kral Corcu atınız mı diyecektik?

İngiliz muharrirlerinden Bradley - Birt Almanyanın sabık imparatoru ikinci Villhelm ile görüşerek muhtelif meseleler hakkında söylediği sözleri Deyli Ekspres gazetesinde neşretmiştir.

Sabık imparator Japonya ve Almanya hakkında şu sözleri söylemiştir:

"Japonya çalışmalıdır ve atalete sevkedilmemelidir. Japonya şarkta Bolşevikliğe karşı en büyük kuvvettir.

Almanya da Rusya ile hemhuduttur. O da garpta Bolşevikliğe karşı en büyük kuvvettir. Fakat Almanyanın bu vazifeyi ifa etmesine imkân verilmiyor..,

Sabık kayzer Vilhelm

Sabık kayser Almanyadan ve Almanya işlerinden şu şekilde bahsetmiştir:

Versay muahedesi ortadan kaldırılmalıdır. Bu muahede muhakeme ve aklıselime istinat etmiyor. Almanyanın bu muahedeyi tatbik etmesine maddeten imkân yok. Almanyanın bu muahede ahkâmını tatbik etmesi onun canını ve kanını emmiştir. Versay muahedesini, Avrupa ahvalini bilmiyen, onun coğrafya ve etnografyasını bilmiyen sivasiler hazırlayıp bize yüklediler. Bunlar bir kalem darbesile yeni devletler vücude getirmiş, ve bunların muvaffak olup yaşayıp yaşıyamıyacaklarını hiç düşünmemişlerdir. Bunlar, millî hakimiyetten, her milletin kendi mukadderatına hâkim olmasından bahsettikleri halde Almanya ve Avusturya gibi muazzam milletleri bu haklardan mahrum ettiler ve Hohenzolernlerle, Habisburglarla müzakere etmiyeceklerini söylediler. Harpte biz muvaffak olsaydık acaba biz, İngilizlere, siz kıral Corcu atınız, bir cümhuriyet tesis ediniz de öyle konuşalım mı? diyecektik. Biz harp meydanında mağlûp edilmedik. Arkadan vurulduk.

Almanya bu gün en liyakatli adamlarının başa geçmelerine ve onu refaha götürmelerine muhtaçtır. Komünizm, bir illet gibi intişar ediyor. Fakat komünistlerin fikirleri tecrübe edilmiş ve bunların sakat olduğu anlaşılmıştır. Almanyanın refaha ermesi için başa geçen demagogların düşmeleri, iktidar mevkiine tahsil, tecrübe ve an'ane itibarile liyakatleri müsellem olanların geçmeleri lâzımdır. Almanya on dört seneden beri liderlerinden mahrumdur. Bunlar bir tarafta durarak memleketin duçar olduğu mihnet ve meşekkatleri ıstırap içinde seyrediyorlar. Fakat Almanyanın ıstıraplarını nihayet bulmak üzeredir.,,

Sabık kayser İngiltereye kat'iyen düşman olmadığını söyliyerek sözlerini bitirmiştir.

SPOR Haberleri

Türk Futbolcuları Halepte

Fena şeraite rağmen gençlerimiz kuvvetli rakiplerini yenmiye muvaffak oldular

Adanada "Toros spor,, kulübü genç leri geçen hafta Halebe gitmişler ve büyük takdirlerle kendilerinden bahsedilmişti. Dünkü posta ile gelen (Türk Sözü) refikimizde Halepte yapılan ve Türk gençlerinin galebesile neticelenen maçın tafsilâtı vardır. Memleket gençliğinin şerefli bir muvaffakıyetini anlatan bu yazıyı ifa tiharla alıyoruz:

"Uzun ve yorucu bir seyahati müteakip Halebe geldik. Öğleden evvel ziyaret ettiğimiz sahadan hiç memnun değildik. Çünkü bu saha muntazam bir halde değildi. Bir tarafı ile diğer yanı arasında 90 santimetrelik bir meyil vardı. Sonra sahanın toprağı da gayet yumuşaktı ve üzerine basılınca ayak istinadını bulamıyor ve içeri çöküyordu.

Bu pis saha üzerinde pazar günü saat 17 de oyuna başladık. Halep takımında 4 Fransız, 1 İtalyan, 2 Rum ve 4 Suriyeli, şu şekilde mevki almış bulunuyordu.

Transuva,
Türk, Jül,
Fevzi, Cico, Toma,
Haddat, Ancelo, Rezuk, Surunci, Skiyas.

Oyunun ilk anlarında sıkı bir taarruza geçen Türk takımının muhacimlerini tevkif hususunda Halep müdafaası büyük müşkülâtla karşılaştı.

Oyun ve teknik kuvvetile bu akınları durduramıyacağını anlıyan müdafiler hata üzerine hata yapıyor; el, çelme vesaire.. Gibi memnu hareketlerle bu şiddetin önüne geçmiye çabalıyordu.. Ve maalesef ki hakem de hiç birisini görmediği için — bütün hüsnü niyetine rağmen — bunları tecziye etmiyordu.

Böylece oyunun ilk 20 dakikasında üst üste üç gol fırsatı elde eden Türk takımı bunlardan istifade edemedi. Çünkü Türk takımının hak etmiş olduğu iki adet penaltıyı hakem vermedi.

Bu müşkül devre geçtikten sonra Halep takımı biraz harekete geçti. Şimdi, bilhassa ortadan ve soldan inkişaf eden akınlar karşısındayız. Bizim müdafaa biraz bocalıyor.. Ali ve Sabri bugün çok iyi oynuyorlar.

İki tarafın semeresiz kalan akınları ve cansiperane gayretleri içersinde oyunun birinci devresi hitama erdi...

* * *

İkinci devreye başlarken Türk takımı tabiyesini değiştirdi.. Ve dört muhacim, dört muavin sistemini tatbika karar verdi... Ve oyuna başlar başlamaz bu tabiyenin müsmir olacağını da gördü. Çünkü rakip takımın, bu tabiye sayesinde, hiç bir tanesi demarke vaziyette kalmadığı için hücum hattındaki müessiriyet sıfıra indirilmiş oldu. Müdafi ve muavinlerin iyi çalışmıya başlaması oyundaki tesirini göstermekte gecikmedi.. Takımımız derhal oyun üzerindeki hakimiyetini tesise muvaffak oldu..

Aziz ve Ali bugün harikalar yaratıyorlar.. Bu iki gencin gösterdiği yüksek muvaffakıyet hatta seyircilerin bile mazharı takdiri olmuştur.

İkinci devrenin 20 inci dakikasına doğru merkezden bir pas alan Aziz, önüne gelen bütün oyuncuları büyük bir meharet ve çalâkî ile birer, birer atlatarak altı pasa kadar sokuldu.. Artık herkes derin bir oh!.. çekeceğine kat'iyyen kanaat getirmişti..

Çünkü, Azizin altı pastan şüt çekmesi ne demektir, bunu Adanalılar çok iyi bilirler.. Fakat, ne yazık ki, ayağı o pis sahanın, kumlu, çamurlu toprağına gömülen Aziz; topu avuta attı..

Türk takımı talihsizlikle mücadele ediyor... Fakat, o, bugün Halep sahasında mutlaka galip çıkmıya azmetmişti.. Bu azim ile akınlarını sıklaştıran Türk takımı, Halep müdafaasına gene buhranlı dakikalar geçirtmiye başladı..

İkinci devrenin 35 inci dakikasındayız.. Bu sırada, Ragıptan bir pas alan Aziz bir kişiyi üzerine çekip atlattıktan sonra topu Necatiye verdi.. Ve o da kaleye çok sıkı bir şüt çekti. Topu yanlış bir vaziyette bloke etmek istiyen Fransız kalecinin elinden top kaçıverdi.. Gol!!..

Sahadaki Türklerin sevincine payan yok.. Top ortaya geldi.. Halep muhacimlerinden topu kapan muavinler topu Azize kadar verdiler... O da müstesna bir hüner ve çalâki ile üst üste iki kişiyi atlatarak müthiş plâse bir şüt'e ikinci gölü çok üstadane bir şekilde atmıya muvaffak oldu.. 6 dakika içinde yapılan bu iki gol Haleplileri fena halde şaşırtmış; ve meyus etmişti.. Bu şaşkınlık içinde iken oyun da bir, iki dakika sonra hemen bitmişti...

* * *

Türk takımı sahanın çok fena bir halde oluşu yüzünden asıl oyununu göstermiye muvaffak olamamıştır.. Her iki devre esnasında da Aziz ve Ali çok güzel oynamışlar, ve yüksek oyuncu sınıfından olduklarını bilfiil ispat eylemişlerdir. Hatta, daha ileri giderek diyebilirim ki:

Türk takımı Halepteki muvaffakıyetini bilhassa bu iki gence medyundur. Bu iki yüksek oyuncudan sonra diğer oyuncular da galibiyeti temin hususunda ellerinden geleni yapmışlardır.

Rakip takımdan, başta kalecileri ve müdafileri olmak üzere bütün müdafi ve muavinler, hatalı ve haşin oynamalarına rağmen, vazifelerini tamamen ifa eylemişler; muhacimlerden ise sade sol açıklarile merkez muhacimleri muvaffak olmuşlardır.

Antakya Türk takımını (0 — 11) yenen bu takım, Adana takımının yüksek oyunu ve tekniği karşısında muvaffak olmuş sayılabilir..

Ecnebi bir toprakta kazanılan bu şerefli galibiyetten dolayı Türk takımı oyuncularını yegân yegân tebrik etmek ne kadar bir vazife ise, Türk takımının (Halep) e muvasalatı anından müfarakati tarihine kadar mütemadi lütuf ve muavenetlerile kıymetli ve yüksek müzaheret ve irşatlarını bizden hiç esirgememiş bulunan Halep konsolosumuz pek muhterem Atıf beye sporcularımızın lâyezal minnet, merbutiyet ve şükranlarını ifade etmek de o kadar borcumuzdur.

Toros Spordan
Ragıp

Devletlerin müstemlike siyaseti

Afrikaya Doğru

İtalya Hangi Sahalarda Genişlemek Istiyor?.

Bu hafta içinde İtalyanın, Eritereayı istimlâk etmesinin ellinci senesini tes'it münasebetile, İtalyanların yeni müstemlekeler edinmeleri ve istimlâk ruhunun aşılandırılması için yeni tezahürler vukubulacaktır. İtalya hükûmetinin yeni müstemlekeler edinmek için her imkânı tetkik ettiğini kısa bir zaman evvel sinyor Grandi, İtalya meb'uslarına irat ettiği bir nutukta izah etmişti. O zamandan beri İtalyada ayni mesele mevzuu bahsolmakta ve her fırsattan istifade ederek İtalyanın bu hakkı ileri sürülmektedir.

İtalyada hükümferma olan kanaat, Almanya gibi, "Düveli muazzama,, arasına girmekte gecikmesi, onun için bir talisizlikti. İtalya, bu yüzden bir çok fırsatlar kaçırmış, Tunusu bu yüzden kaybetmiş ve İngiltere ile de Mısırda teşriki mesai edememiştir.

İtalyanın hangi sahalarda genişlemek istediğini sinyor Grandi nutkunda izah ederek Afrikanın buna müsait olduğunu söylemişti. Fakat bugünkü vaziyete göre İtalyanın yalnız Fransa hesabına bu şekilde tevessü etmeyi ümit etmediği anlaşılıyor. Bu mesele ye dair İtalyada vukubulan neşriyattan ezcümle Le'oltremare gazetesinin neşriyatından İtalyanın noktai nazarı daha fazla tavazzuh etmektedir.

Bu neşriyata göre Afrikanın bir çok geniş sahaları, beyaz insanlar tarafından uzun bir zaman işgal edilmiye müsait değildi. Onun için İtalyanların, Rodes ye, Angola, Nyassalana, Tanganika, Katanga ve Kenya gibi sathı bahirden yüksek, yerli ahalisi nispeten az olan sahalara ehemmiyet vermeleri tavsiye olunuyor.

İtalyan muharrirlerden biri şu sözleri söylemektedir: "Afrikanın şarkındaki yüksek havaliye muhaceret, yukarda ismi geçen yerlere hulûl için mükemmel bir vesile teşkil eder. Meselâ kuvvetli bir İtalyan kütlesi, Tanganikadaki İngiliz ve Alman kolonistlerine iltihak edecek olursa, milletler cemiyeti bu sahanın mukadderatını tayin etmeden evvel İtalyanların haklarını da nazarı itibara almıya mecbur olur.,,

Bu hattı hareket sayesinde İtalyanların, nüfus tazyikından kurtulacakları, ayni zamanda Afrika da kendilerine yeni bir saha temin edecekleri beyan olunmaktadır.

Tefrika No.: 46

Roz Nuvar

Yazan: Mm. Rubejanski

— Sert derili, ağzı soğan, sarımsak kokar, yüzü çilli, saçları at kılı gibi sert bir şey olacak. Ben sizin Rum karılarınızı Bebekte gördüm. Suya bakarlar fakat içeri girmekten çekinirlerdi.

Bu sözlere içerledi. Kadının güneş gibi güzel, derisinin kar gibi beyaz, yanaklarının gül gibi pembe olduğunu gayet terbiyeli, muktesit, itaatlı olduğunu söyledi. Tagami gittiği zaman kendisini tatlı bir tebessümle karşılar: "Tagami san kavay,, dermiş. (Japonca bu söz: sevgili Tagami demektir.) Hayretle sordum:

— Bu Rum kızı Japonca biliyor mu?

— Hayır, dedi. Rumca söylüyor.

Halbuki Tagami bir tek Rumca kelime bilmez.

Mahut Rum dilberile hangi dilden konuştuklarını imkânı yok söyliyemedi. O vakit nezaketle kızı bekletmemesini rica ettim.

Çekinmeden:

— Hayır bu akşam beni beklemiyor. Kendisine ihtiyar karımın geldiğini haber verdim.

Dedi.

Ben ihtiyar karı ha! Vallâh Rum karısı hikâyesine inanmıyordum. Maamafih bu sözler üzerine içime bir nefret hissi geldi uzaklaştım.

Doğrusunu istersen, ey defercik, bu sırada çok meyustum. Ya doğru söylüyorsa....

Ne müthiş darbe. En hassas noktamı bulmuştu. Ben de mukabilinde Viyanada sarı kıvırcık saçlı, mavi gözlü, heykel gibi vücutlu bir âşık bulduğumu söyledim. Tagami humurdandı:

— İhtiyarın birisidir. Şu merdivende tesadüf ettiğim adam değil mi? Yüzü domuz kıçı gibi yuvarlak bir şey.

— Hayır, o değil... Benim âşıkımın ismi Sigfrid Valter'dir.

Bu ismi ben afişlerde okumuştum. Böylece Viyananın en meşhur sinema aktörü olan Alman yıldızını âşıkım diye ileriye sürüyordum. Bu sözüme pek te inanmıyarak sordu:

— O halde niye benim yanıma geldiniz?

— Bensiz kalınca azap çektiğinizi zannettim de.

— Bir Samiray bir kadının uğruna azap çekmez!

Sustuk. Bilmem ne düşünüyordu. Fakat ben de yatağın kenarına kadar çekilmiş, söylediği sözleri düşünüyordum. Birdenbire ne oldu bilmem. Kendimi pek bedbaht hissettim ve hüngür hüngür ağlamağa başladım. Artık kabadayılık etmiyordum, bekliyordum.

— Heyhat! Bedbaht Natsaşeçka! Saatlarca trenin sıcak havası içinde bunal, bu kadar sefalet çek. Üç ay bu adama sadık ol. Netice ne oldu? Bir tatlı söze bile mazhar olmadım.

Gözyaşlarım onu şaşırttı. Üzerime doğru eğildi:

— Bana sadık mı kaldınız?

O vakit göğsünün üzerine kendimi attım. (Kendisine ihanet etmediğimi Ayos nike mozos) namına yemin ettim. Ayosa olan hürmetimi bilir. O da kendisinin yalan söylemiş olduğunu, Rum karısı dostu olmadığını temin etti. Erkekti. şüphesiz ben yokken bazı kokotlarla görüşmüştü. Fakat hiç biri ile anlaşamamıştı. Nihayet dedi ki:

— Tagami sizi mükâfatlandıracak. Siz Viyanada iken Pariste yaşamış arkadaşları ile görüştü. Onlardan hakikî bir Avrupalının nasıl sevişdiğini öğrendi. Bunu size ispat edecek.

Gülmemek için cebri nefsediyordum. Kafasını sallıyarak humurdandı. Ne yapacağını bilemiyordum. Nihayet doğruldu ve mahcup bir tavırla mırıldandı:

— Affedersiniz! Tagami daha tam Avrupalı olamadı. Daha ziyade tenezzül etmekten ise kendimi Harakiri ederim.

Zavallı İtti, alnı ter içinde idi. Küçük porselen bir bebek gibi başını ileri geri sallıyordu. Memnun olduğumu fazla bir şey istemediğimi söyledim. O vakit sevinerek:

— Vatasiva Anatas Aisinasu! (Japonca sizi seviyorum) dedi.

Cevap verdim:

— Obojayu tiyrbiya! (Rusça sana perestiş ediyorum).

Ah ne iyi, ne sevimli, ne nezih bir muhabbetle seviştik.

(Bitmedi)

Tüyler ürperten hadiselerden sonra

Son kurbanlar !

Meşhur katillerin karıları kocalarını nasıl tanırlar ?

Hayır, doğru değil.. Beni dinleyiniz kocam gayet iyi.. Halûk tatlı bir insandır ...

Katil Gorgolofia karısı evlendikleri gün

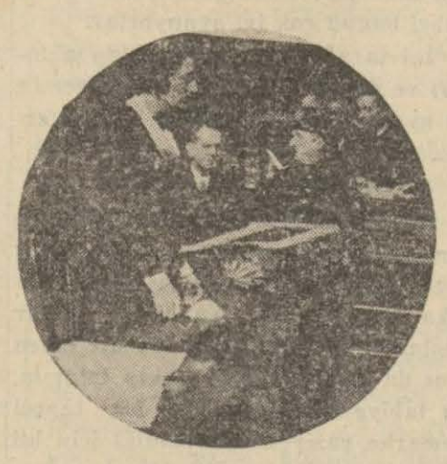

Trenleri yoldan çıkaran adamla karısı mahkemede

Bir Fransız gazetesi yazıyor:

Büyük ve meşhur katillerin kelleleri sepete düşüp, halk rahat bir nefes çektikten sonra, yahut, mahkemenin verdiği müebbet kürek cezasını alkışladıktan sonra, celse aralarında, bu kanlı adamlara bir parça aşk, bir parça saadet getiren karıları, boyunlarını iğerek, giderler, ağır ve acı bir yükün, bir hatıranın izlerini kaybetmiye uğraşırlar.

Biz, gazeteciler, bu zavallı biçareleri, sanki her şeyden haberdar imişler gibi sorgulara çekeriz, fotoğraflar peşlerini bırakmazlar, ve nihayet bu kadınlar, katilin en son kurbanlarıdır, hem öyle bir kurban ki, davaya bile hakları yoktur.

Bu kadınların hatıralarında, bir müddet, müthiş bir katilin yanında yaşamış olmanın, her an ölümle yan yana bulunmuş olmanın korkusu yaşar, ve şayet bu kadınlar ölümden kurtulmuşlarsa, bunu, muhakkak, kocaları olan katillere, iyi yemek pişirmelerine ve yahut çoraplarını temiz bir surette yamamış olmalarına borçludurlar.

Zavallıları herkes, kocalarının şeriki cürmü zannederek, hakir görür. Fakat hemen daima hiç bir şeyden haberleri yoktur. Esasen büyük katiller, iyi koca olurlar. Zira, bir adam hiçbir vakit tamamen fena olamaz, onların da tabiî bir saadete ihtiyaçları oldukları yerler vardır ve bu yerler, aile ocaklarıdır.

Büyük canilerin karıları, kocalarının kendilerine karşı olan muhabbetlerini bilirler, ve, adalet huzuruna, onların lehine, herkese karşı, şehadette bulunmıya çıkarlar. Fakat bu şehadetler, mücrimlerin akraba ve yakınlarından oldukları için makbul değildir.

* * *

Düseldrofda, küçük ehemmiyetsiz bir kadın vardı. Bu kadının kocası gayet neşeli idi ve ismi Kurten idi. Kurten, arasıra eve gelmez, başka kadınlar peşinde koşardı. Fakat döndüğü zaman kendi karısına karşı daha müşfik olur, ona daha tatlı muamele ederdi. Madam Kurten, kocasının gaybubetinin her defasında meşhur Düseldorf cinayetlerinden birisinin yapıldığını farketmiyor, bu tesadüflere hiç ehemmiyet vermiyordu Bir gün Kurten, her zamankinden uzun bir müddet gaybubet etti ve zavallı kadıncağız parasız kaldı. Hatta, Düseldorf katilinin yeni cinayetlerini bile okumak için gazete almıya parası yoktu. Maamafih kadının kafasında hafif bir şüphe yer etmekte gecikmemişti. Esasen birkaç gün sonra da, kocasından **garip bir** mektup alıyordu. Bu mektupta Kurten pek heyecanlı bir lisan kullanıyordu. Pek yakında vaziyet müsait olunca geleceğini bildiriyordu. Şüphe, büyümeye başlamıştı. Kadın açtı ve nihayet polis, caniyi bulmıya yardım edecek olana 500 mark mükâfat vadetmişti. Zavallı kadının kafasından ziyade midesi, onu, gidip polisi şüphelerinden haberdar etmiye sevketmişti. Sonra, kocası tevkif edildi ve kadın, elin de 500 mark, şaşkın şaşkın bakakaldı.

Muhakemenin son celsesinde, Madam Kurten, son bir gayretle kocasını müdafaaya kalkışmıştı.

— *Ben, demişti, kocamın hayatı tehlikede olduğunu zannettiğim için polisi haberdar etmiştim. Yoksa onun mücrim olduğunu bilseydim, söylemezdim.*

Kurten ona inanır gibi görünmüş, ve iyi bir zevç gibi, karısını, son dakikasına kadar teselli edecek bir tarzda hareket etmişti.

Şimdi madam Kurten, unutulmuş ve meçhul günlere gömülmüştür.

* * *

Madam Gorgulof:

— *Kocam, diyordu, bana gayet tabiî bir insan hissini verirdi. Mükâlemelerimizin mevzuunu ekseriya edebiyat teşkil ederdi, ve onun, asla, gayri tabiî bir haline şahit olmadım.*

Madam Gorgulof, reisicümhur Dumerin katilinin zevcesi olacağını hatırından bile geçirmiyen bu kadın, kocası, Parise, Dumeri öldürmiye gideceği gün sormuştu:

— *Nereye gidiyorsun?*

— *Beni rahat bırak acnım..*

İşte cevap bu idi. Kadın, kocasının gene kendisini başka bir kadınla aldatmıya gideceğini zannetmiş ve izzeti nefsini daha fazla kırmamak için ısrar etmemişti. Zira, kocasının, kendi parasını yemekle beraber, birçok başka kadınlarla ve bilhassa, sarısın bir kadınla münasebette bulunduğunu biliyordu.

Şimdi, bu zavallı kadınsa gebedir, ve doktor, Gorgulofun frengiden malûl olduğunu söylemiştir.

Bununla beraber madam Gorgulof, hakime kocası hakkında şikâyet makamında olabilecek ancak şu sözleri söylemiştir:

— *Kendisi ile devamlı bir münakaşa yapmak pek müşkildü.*

* * *

Viyanada, Matsuka muhakeme edilirken hâkim sormuştu:

— *San'atınız nedir?*

— *Trenlere karşı suikast yapma mütehassısı!*

Matsukanın karısı derhal ayağa kalkıp şu sözleri söyliyecek oldu:

— *Hayır, doğru değil. Kendi üzerine nazarı dikkati celbetmek için böyle söylüyor.. Beni dinleyiniz.. Size hakikati söyliyeceğim.. Kocam gayet iyi, halûk, tatlı bir insandır. Sade biraz kendini beğenir..*

Fakat dudaklarına kadar gelen bu sözleri Matsukanın karısı zaptetti ve sadece hayran hayran kocasına baktı. Onu bu kadar cesur görmekten iftihar ediyordu, ona gülüyor, ellerile işaretler yapıyor, hakimlere karşı onu müdafaa ediyordu ve muvaffak da olmuştu. Kocasının iki şahsiyet taşıdığını, gayri mesul olduğunu ispatta büyük bir dahli olmuştu. Mahkûmiyetten sonra da, söylediği sözlerden sarhoş olmuş gibi, sallana sallana çıkıp gitmişti.

* * *

Zavallı kadınlar!

Takvim

	Pazar	Pazartesi
	17 Temmuz	18 Temmuz
	13 Rebiülevvel	14 Rebi. evvel
Gün doğuşu	4,40	4,43
Gün batışı	19,41	19,38
Sabah namazı	3,10	3,11
Öğle "	12,20	12,20
İkindi "	16.19	16,18
Akşam "	19,41	19,38
Yatsı "	21,38	21,34
İmsak "	2,26	2,32
Yılın geçen Günleri	192	193
Yılın kalan Günleri	172	171

HAVA — Dün sıcaklık azamî 26 asgarî 16 derece olarak tesbit edilmiştir. Bugün rüzgâr poyrazdan mütehavvil sür'atle esecek hava ekseriyetle açık olacaktır.

RADYO

Bugün

ISTANBUL — 18 den 19 za kadar gramofon, 19,30 dan 20,30 za kadar Bedia musiki heyeti, 20,30 dan 21 e kadar opera, 21 den 22 ye kadar tanburî Cemil Bey ve arkadaşları, 22 den 22,40 a kadar tango

VİYANA (517,2 m) — 10,30 org konseri, 11,30 garip musiki, 12,40 konser, 15 org, 16 15 keman ve piyano ile Greg'in parçaları, 16,45 şarkı, 17,45 konser, 20,40 şarkı, 21,35 konser, 23,20 haber, 23,35 dans.

BÜKREŞ (394,2 m) — 11,30 dini merasim, 12 romen musikisi, 13 plâk, 14 plâk, 18 musiki, 19,10 musiki, 20,40 Karmen operası.

ROMA (441,2 m) — 11,15 musiki, 13,30 musiki, 18 orkestra, 21,45 operet,

BUDAPEŞTE (550,5 m) — 11 dini merasim, 11,30 musiki, 15 plâk, 16,45 konser, 18,15 konser, 19,45 macar havaları, 20 çigan musikisi, 21,15 dans, 21,30 salon orkestrası.

OSLO (1071,4 m.) — 18,30 plâk, 19,45 opera, 21,30 konser, 23,15 amerikadan spor haberleri, 23,35 dans.

MOSKOVA (1304 m) — 13 sesli film, 14 edebiyat, 15 musiki, 16 haber, 18,10 musiki, 20,10 musiki, 21 ingilizce neşriyat, 23 ingilizce neşriyat.

VARŞOVA (1411 m) — 11 Lemberg, 13,15 musiki, 13,55 konser, 14,10 konser, 15,15 keman konseri, 16,25 orkestra, 17,05 plâk, 18 konser, 19,20 musiki, 21 konser. 22,05 konser, 23 dans, 23,50 dans.

KÖNİGVÜSTER HAVZEN (1635 m) — 7 jimnastik, 7,30 konser, 13 konser, 17 dans 20 şarkı, 21,30 dans.

PARİS (1725) — 8,45 plâk, 9,30 jimnastik, 13 dini müsahabe, 13,20 konser, 14 plâk, 15 konser, 17 konser, 18 plâk, 19,45 orkestra konseri, 21 plâk, 21,45 çek parçaları, 22,30 dans.

Yarın

VİYANA (517,2 m) — 12,30 konser, 13,40 plâk, 15 plâk, 18 konser, 20,20 Şopen, 21 operet, 23,30 dans.

BÜKREŞ (394,2 m) — 13 plâk, 14 plâk, 18 jaz, 19,10 jazbant, 19,40 plâk, 20 oda musikisi, 20,45 piyano ve armonik.

ROMA (441,2 m) — 13,40 konser, 18 haber, 18,30 konser, 20,15 haber, 21,45 konser.

BUDAPEŞTE (550,5 m) — 10,15 konser, 13,05 konser, 18 plâk, 19,40 konser, 20,30 musiki, 21 eski İtalyan operaları, 21,30 çigan orkestrası.

OSLO (1071,4 m) — 18,30 konser, 20 konser, 23,15 armonika konseri.

MOSKOVA (1304 m) — 13 sesli film, 14 edebiyat, 15 musiki, 16 haber, 16,30 haber, 17,10 musiki, 19,10 musiki, 20,30 haber, 20,10 musiki, 22 ingilizce neşriyat, 23 haber.

VARŞOVA (1411 m) — 13,45 plâk, 14 35 plâk, 16,10 plâk, 1 ,40 plâk, 17,40 fransızca neşriyat, 18 solo konser, 19,20 hafif musiki, 21 musiki, 23 dans.

KÖNİGVÜSTER HAVZEN (1635 m) — 7 jimnastik, 7,20 konser, 13 plâk, 15Berlinden konser, 17,30 konser, 21 operet, 22,15 serenat musiki.

PARİS (1725 m) — 7,45 jimnastik, 8,45 plâk, 13 musiki, 13,30 konser, 14,05 konser, 17,45 konser, 21,20 musiki, 21 tiyatro, 21,45 fransız şairleri, 22,30 konser.

Memlekette VAKIT

Kayseride iplik fabrikası

Halıcılıktaki müthiş durgunluk karşısında her nevi yünlü mensucat dokuyacak tertibat alındı

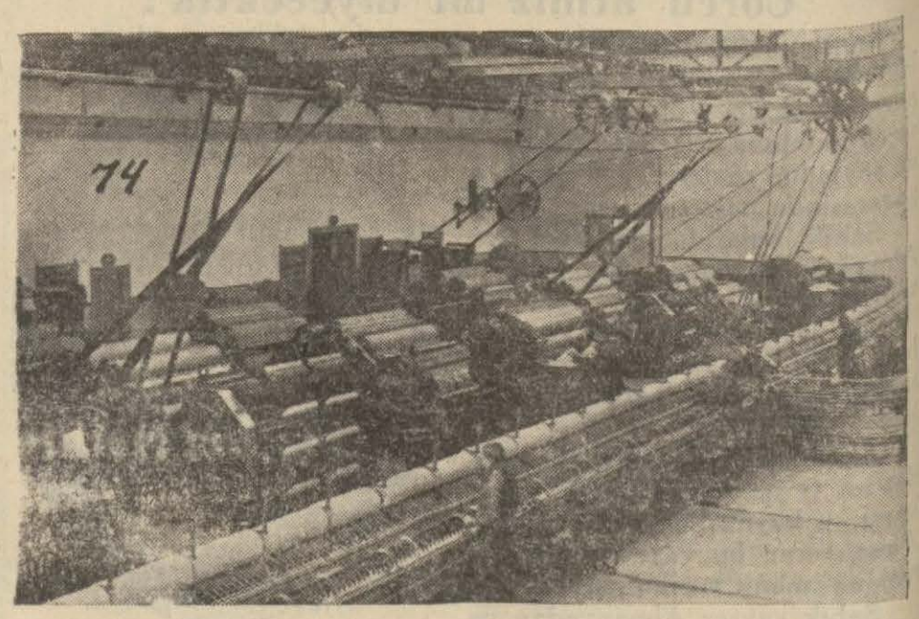

Kayseri iplik fabrikasının içi

Kyseri hususî muhabirimizden: Büyük Millet Meclisinin 925 senesinde üç vilâyette açılmasına karar verdiği iplik fabrikalarından birisi de Kayseridedir. Memlekette halıcılığın inkişaf ve terakkisine yardım maksadile tesis edilen bu fabrika yedi yıllık faal bir maziye maliktir. Şirketin otuz beş bin adet hisse senedi tamaile satılmıştır. 180 bin lira sermayesi vardır ki bunun yirmi bin lirası müessislerin, 160 bin lirası da İktısat Vekâletinin idi. Fakat bilâhare İktısat Vekâletine ait olan bu sermaye bir kanunla Senayi ve Maadin bankasına devredilmiştir.

Fabrika Bünyan kazasında olup otuz metre irtifaındaki bir şelâlenin sukutundan istifade edilmekte ve 156 beygir kuvvetinde bir fuit türbinle çalışmaktadır. Fabrika en iyi ve son sistem taraklara malik olup bu hususta bütün Türkiye fabrikalarına faiktir.

İlk senelerde vaziyet çok iyi idi; Kayseri ve civarı muhitinin şümullü bir san'ati, bir çok insanların geçim vasıtası olan halı tezgâhlarına iplik yetiştiriyordu. Yevmiye vasatî olarak 300 kilo iplik alınıyordu ki bu miktar ipliğin cinsine göre değişir. Biraz kalın neviden her gün 600 kilo iplik almak mümkündür.

Fakat halıcılıkta husule gelen buhran, piyasa düşüklüğü fabrikayı çok müteessir etmiş, bilhassa şu son sene pek az iş yapılabilmiş, bir sene zarfında ancak bir buçuk ay çalışarak diğer zamanlarda faaliyetini tatil etmek mecburiyetinde kalmıştır. Bunun içindir ki şirket hissedarlarına hiç temettü bırakamıyacak kadar işsiz kalmıştır.

Halıcılığın bu derece sukutunda bazı mühim âmiller vardır ki gümrükler başta gelir.

Ayni zamanda Kayseri halıları daha ziyade ipekli ve süs eşyası mahiyetinde olduğu için rağbet azalmıştır. Bilhassa asıl satış yeri Almanya ve Viyana olan Kayseri halıları umumî buhran dolayısile orada hiç sürüm temin edemediği gibi satılanların parası bile güç alınıyor.

İktısadî istatistikler pek mazbut olmamakla beraber, bir kaç sene evvel Kayseride otuz bin halı tezgâhı bulunduğu muhakkak olduğu halde geçen sene bu miktarın iki binden daha aşağı düştüğü tesbit edilmiştir.

Halıcılığın geçirmekte olduğu bu buhran dolayısile işsizlik yüzünden fabrikanın muattal halde kalmamasını ve sermayesinin işlemesini düşünen meclisi idare, yeni verdiği bir kararla faaliyet sahasını genişletmiş, fabrika her nevi yünlü mensucat dokuyacak bir hale ifrağ edilmiştir. Ayrıca trikotaj kısmı da vilâyet merkezinde açılmak üzeredir.

İdare meclisinin bu isabetli kararını Sanayi ve Maadin Bankası da tasvip ederek derhal faaliyete başlanmıştır.

Fabrikanın bilgili ve çalışkan müdürü Rifat Bey, geçenlerde İstanbula giderek Bankanın diğer fabrikalarından lüzumu olan makineleri tefrik edip getirmiştir.

Yeni teşkilâtta çalışmak üzere konturato edilen Türk ustalar da pek yakında işe başlıyacaklardır. Yerli mallarının rağbet kazandığı, reklâm ve propoganda yapıldığı bir sırada bu tesisat çok isabetli ve lüzumlu olmuştur. Halkın ihtiyacına cevap vereceği gibi hiç para etmiyen yapağıların revacını da temin edecektir. Ayrıca, bazı köylerin yegâne mahsulü olan ve bugün otuz kuruşa kadar düşen tiftik te istihlâk edileceği için piyasada hissedilir derecede terefü olacağı ve köylünün eline biraz para geçeceği ümit edilmektedir.

Fabrika, yevmiye 250 metre kumeş çıkarabilecektir. Trikotaj kısmı ise her gün 100 fanilâ ile 250 çift çorap imal edecektir. Bu suretle fabrikanın iplik mekineleri hiç boş kalmadan daimî faaliyette bulunarak çıkardığı ipliklerin bir kısmını halıcılara tevzi edeceği gibi geri kalan mühim miktarile dokuma ve örme işleri yapılacaktır. Her nevi boya tertibatı da mükemmeldir.

Kayseride küçük yerli san'atlerden bilhassa dokumacılığa ait olanlar inkişafa çok müstaittir. Bu senelerde halıcılık kazanmayınca bir çok tezgâhlar küçük bir tadilâtla şayak dokumağa başladılar.

Yünden başka Adana fabrikalarından pamuk ipliği getirterek peçeteler, havlular, sofra takımları ,yerli kadınların örtündüğü mavi çarşaflar, renkli bezler dokuyan tezgâhların adedi gün geçtikçe çoğalmaktadır.

FAİK

Tam küsufu Görmek için

Üç ilmî heyet, 31 Ağustosta Kanadada bulunacak

Londra, 16 (A.A) — Evening Nevs, pek yakında 3 ilmî heyetin 31 Ağustosta şimalî Amerikanın bir kısmı ile Kebe eyaletinde görülecek olan tam küsufu müşahede etmek üzere Kanadaya gideceğini haber vermektedir.

Bu heyetlerin en mühimmi Greenvich rasathanesinin izam etmekte olduğu heyet olup Kebec'e Montcalm vapurile gitmektedir ve rasat merkezini orman içinde balunan Parent namındaki ufak kasabada vücuda getirecektir.

Heyet, bir çok fennî aletler götürmektedir. Bu arada birinin mihrak kuvveti 13,50 ve diğerininki 6,30 metre olan iki teleskop vardır. Bu teleskoplarla güneşin ve bilhassa haklarında müphem malûmat mevcut olan güneşin etrafındaki daire ile Chromos here'nin fizikî terkibatının hususî surette tetkik edilebileceği tahmin olunmaktadır.

Ayni zamanda Amerikalı heyetşinaslar da Amerika'nın muhtelif mahallelerinde bunlara mümasil rasadat ve müşahedatta bulunacaklardır.

GÜZEL SAN'ATLAR

Musahabe :

Bir tenkit ibişi !

Bazı darülfünun müderris namzetleri tarafından çıkarılmakta olan bir mecmuayı masamın üstünde buldum. Bu mecmuanın masamın üstüne niçin konulduğunu kısa bir zaman sonra öğrendim, çünkü bazı sayfalar kalemle çizilmiş!

Çizilen yerlerde bana ait bir sürü lâf var. Madem ki bir adam oturmuş, zaman sarfetmiş, düşünmüş, mürekkep israf etmiş, ve kalem eskitmis. Bütün bu emeklere mukabil belki dedim, muharririn söyliyeceği bir söz vardır. Hakikat nerede olsa hakikattir, aleyhimizde bile olsa istifade ederiz. Yazıyı okudum. Hikmet Feridunun (Bugün de diyorlar ki) atlı kitabından bahseden gölge gibi bir zat kim olduğunu söylemiye ve şahsiyetini ortaya atmıya cesaret edemiverek bana, Kâzım Namiye, Hikmet Feriduna ağzına geleni veriştiriyor.

Darülfünun asistanının çıkardığı bu mecmuada bakınız ilim haysiveti, ilim şerefi nasıl konuşuyor?

Âlim namzedi, ilmî tenkidine nereden başlıyor?

Dinleyin:

1 — Hikmet Feridunun kitabı kötü imiş, cünkü kendisi sade gazeteci imiş!

Acaba gazeteci olmak insanı medenî haklarından meneden ayıp bir fiil midir?

2 — Kâzım Namiye göre bu günkü Türkiye daha mütekâmil bir Türkiye imiş!

Vay efendim Kâzım Nami ne hale etmiş, hiç bugün iyi olur mu imiş!

Burada biraz düşünün.. Zannederim münekkit de bu cümlevi yazarken epey düşünmüş olacak.

Bugünkü Türkiyeyi üstün görmeyi kabahat telâkki edenleri ben bir şartla mazur görürüm: Kendi içtimaî ve siyasî hüviyetlerini namuskârane acığa vurmak şartile..

Bugünkü Türkiyeyi Sait molla dünkü Türkiyeden üstün bulmaz.

Abdülmecit bu günkü Türkiyeyi dünkü Türkiyeden üstün bulmaz.

Nitekim onlar senelerce bugünkü Türkiyeyi eski Türkiyeye üstün tutmamak için cepheler kurdular. Türk cephesine Osmanlı cephesi ates actı.

Bugünkü Türkiyeyi (150) likler de dünkü Türkiyeye üstün bulmazlar.

Haydi geçelim bu siyasî meseleleri. Fakat ilim namına söz söyliyen, bir ilim müessesesinin mensubuna izafetle cıkan mecmuada beşerî tekâmül itibarile dünle bugün arasındaki farkı idrak etmiyen adam yarın darülfünuna hoca değil, talebe değil, hademe bile olamaz.

3 — Bana gelince ben ediplik filân iddia etmedim. Sadece adam olmıya gayret ediyorum.

Ben eser yazdım, eserlerimi okuyanlar, hakikaten liyakatim olmadığı halde muharririn kıskandığı sıfatı bana verdiler.

Ben kırk yıl edibim, edibim diye yerimde tepinsem, ne bir kıraat kitabına yazım genç nesle örnek olarak alınır, ne de bir edebivat tarihi benden bahseder di. Ne de eserlerim edebiyat parçası diye yabancı dillere nakledilirdi. Ben ediplik iddia etmedim. Bana bu sıfatı başkaları verdi. Bu işte bir kabahat varsa herhelde bende değildir.

4 — Muharrire nazaran benim daha büyük kabahatlerim var.

Bu kabahatlerden birincisi harpten evvelki edebiyatı, yani edebiyatı cedide, ve fecri atiyi tipik Osmanlı edebiyatı addedişimdir.

Ne yapalım, yarı müstemlike ve ithalâtçı Osmanlı fikriyatına karşı mücadele etmeği münevverlerimiz ihmal ettiği için bu iş biz gazetecilere düşüyor.

Müstemlike Osmanlı imparatorluğunu, müstemlikeci fikriyatını inkâr etmek mazinin tasfiyesi, irticala bu günün tam manasile ayrılması için lâzım olan yegâne şarttır.

Karşımdaki adam, eğer bu memlekete bağlı ise, eğer ilme inanıyorsa, eğer hayatta bir tekâmül ve inkılâba kanise, eğer bir az san'at zevki varsa benim cephemde olması lâzım gelir.

Sonra efendim,

İstiklâl mahkemesine gittiğim için meçhul adam beni edebiyat bahsine karışmaktan menetmek istiyor.

Görüyorsunuz ya sırça bir köşkte oturduğuna hiç şüphe olmıyan bir adam bana istiklâl mahkemesinden bahsediyor.

Dostlar, ben inkılâp mahkemesine çekildim, hesap verdim tertemiz ortaya çıktım. Fakat istiklâl mahkemesi kendisine celp gönderdiği sırada bir ecnebi sefarethanesine iltica eden, ve düşman toprağına kaçan ve nihayet aflardan istifade ederek memlekete girmek cür'etini kendinde bulanların veya arkadaşlarının daha hesaplı olmaları lâzımgelir.

Bunu da geçelim, ikinci büyük kabahatim, şu:

Ben maziden nefret ediyorum. Müstemlike maziyi yıkmak hür ufka çıkmak istiyorum.

Halbuki muharrir bana bunu istediğim için (Tatlısu frengi) diyor. 15 sene evvel Fatihte bu sözü softalar yeni adamları tarif için kullanırlardı.

* * *

Dostlar ilimle, san'atla, edebiyatla alâkasını ilk defa nâra atarak, kapı tekmeliyerek göstermek istiyen bu fuzuli adam kimdir. Ne istiyor? Diye sormak istiyorsanız ben size söyliyeyim..

Yük taşıyan, yorulan ve hizmet eden atın kuyruğunda sinek ne ise, bu adam da san'at ve ilim adamlarının başı ucunda dolaşan at sineklerinden biri ve el âlemi güldürmiye memur zavallı bir tenkit ibişidir.

SADRİ ETEM

Tiyatro

Danimarkada Buhran

Her yerde olduğu gibi, Danimarkada da bir tiyatro buhranı vardır. Danimarka millî tiyatrosu, geçen sene mevsimini, tahminen 115000 lira zararla kapatmıştır.

Millî tiyatronun bu açığını kapatmak için hükûmet düşünmiye başlamıştır. Çünkü hükûmet de son zamanlarda umumî buhrandan dolayı müşkül vazıyette bulunuyordu. Nihayet opera ile dıram şubelerinden mürekkep olan millî tiyatronun bir şubesinin kapatılmasına karar verildi. Fakat hangisi kapatılacak? Bu hususta bir karar verilmek için halkın reyine müracaat düşünüldü; fakat, bu esnada her iki şube artistleri vazıyetini kurtarmak için bir yeni çare buldular. Bu çare de, açığı kapatmak için, aldıkları aylıklardan tenzilât yapılması teklifiydi.

San'atkârlar, birbirlerini korumak için ancak böyle bir çare bulmuşlardır. Tahsisat ile çalışan bu tiyatrolara tahsisatı, bizzat tahsisat alanlar vermiş olmuyor mu?

Nedim

Kıymetli şairimiz Halit Fahri Beyin bir müddet evvel Darülbedayi tarafından temsil edilen ve büyük alâka uyandıran "Nedim„ ismindeki üç perdelik manzum piyesi kitap şeklinde neşrolunmuştur.

Şair, en güzel eserlerinden biri olan bu piyesine, Lâle devri şairinin hayatını mevzu olarak almış, mevzuu derin hasasiyet ifadesi ile muvaffak bir tarzda işlemiştir.

Konuşmalar seyyal, lisan ince, nazım caziptir.

"Inkılâp„ kütüphanesi tarafından neşrolunan kitap, elli kuruşa satılmaktadır.

Tezgâh Başında

Haydi bardağımı bir daha doldur,
İçinde son yudum bitmek üzeredir..
Belki mahzeninin şarabı boldur,
Fakat vakit geçip gitmek üzredir.

Yolcuyum; ufukta güneş batıyor,
Yoluma korkulu akşam yatıyor,
Rüzgâr yaprakları hışırdatıyor,
Benim de saçımı ditmek üzredir..

Canlar daralıyor işte çemberi,
Bekliyen kimse var tuttuğum yeri,
Çabuk ol, tezgâha boş kadehleri,
Başka müşteriler itmek üzredir..

1932

Necmettin Halil

Muhrrirler nasıl yazarlar?

Moris Bödel gürültü olmazsa bir satır yazamam, diyor !

Fransada nasıl yazı yazarlar?. Bu sual bir çok kimselere soruumuş ve bir çok cevaplar alınmıştır. Bu cevaplardan bir kaçını tercüme ediyoruz:

Evvelâ, geçen sene İstanbula gelip, Beyoğlunda iki konferans vermiş olan Fransız muharrirlerinden "Moris Bödel„ den başlıyalım. Bu muharrir diyor ki:

— Benim çalışırken gürültüye ihtiyacım var. Sayfiyede kabil değil çalışamam. Nekadar gök gürlese, nekadar çok kuş ötse, bunlar, bir türlü bana lâzım olan gürültüyü temin edemezler. Yazı yazarken de daktilo makinesile yazarım. Çünkü, yukarda dediğim gibi makine tabiî yazı kaleminden fazla gürültü yapar da ondan.. Yazı yazarken insan rahatsız edilmelidir. "Ilham„ dedikleri şey saçmadır. Odamda otururken sokakta bir hadise olursa hemen fırlarım. Yahut, yazı yazarken aklıma birşey gelmezse derhal sokağa çıkarım, gider, köşebaşındaki dükkâncı ile birkaç lâf atar, bir gazete alır, dönerim. Günün her saatinde çalışmak benim için kabildir. Sabah saat altıda kalkar, derhal masa başına geçerim.. Eğer bir işim olursa gider, gene gelir çalışırım. Bu arada birkaç cümle yazabilirsem benim için kâfidir.

Fakat, masa başından her ayrılışda mevzuu, yazdığımı yazacağımı onutmuşumdur. Bir kitap yazarken önceden hiç bir plân yapmam. Eserin kahramanı ile el ele tutuşur, konuşa konuşa yani yaza yaza yürür, romanı bitiririz fakat bütün mesele, romanın ilk cümlesini yazana kadardır.

Zira, bir cümleyi öteki takip eder ve sonra çorap söküğü gibi gider. Kendi esérlerimin ilk karii ben olduğum için gayet müşkilpesent davranırım, güç beğenirim. Bunun için yavaş yavaş yazarım. Eğer altı yedi saat te bir sayfa yazabilirsem pek memnun olurum, ve bir makaleyi en aşağı iki günde yazabilirim .

Haberler

* Meşhur Alman şairlerinden Ludvig Fulda, yetmiş yaşına girmiştir.

Reisicümhur Hindenburg, şairi tebrik etmiş ve kendisine bu vesile ile Goethe madalyasını vermiştir.

* Almanyada Bayrenth de 1933 senesinde yapılacak musiki şenlikleri için şimdiden hazırlıklara başlanmıştır.

Kudretli bestekâr Vagner'in operaları, vücude getirilen yep yeni dekorlarla temsil olunacaktır. Orkestroyu meşhur Arturo Toscanini'nin idare etmesi kararlaştırılmıştır.

* Leo Lenz, "Karımın sürün düğü lâvantanın kokusu„ isminde bir komedi yazmıştır. Komedi, Almanyada birkaç gün evvel ilk defa temsil edilmiş ve beğenilmiştir.

* Muhtelif Viyana tiyatroları önümüzdeki tiyatro mevsimi için birçok yeni eserler hazırlamakla meşguldürler.

Bu arada Hans Honneg'in iki eseri, Alexandr Engel'in ve Yulius Horst'un müşterek vücude getirdikleri bir eser, Robert E. Shervood'un bir eseri, Artur Mac Kellington'un ve Villiam Morris'in gene müşterek yazdıkları bir eser ve Gustav Holmun bir eseri vardır.

* Paul Verlaine'in hatırasını taziz için geçen Pazar günü şairin Pariste Luxemburg bahçesinde i heykelinin önünde merasim yapılmıştır.

Resimde kübik mektebinin eserleri

Meşhur ressamlardan "Mane„ ile "Pikasso„ nun Pariste iki sergisi açılmıştır.

Elli sene fasıla ile zamanlarının ileri hareketlerini kurmuş va başlarına geçmiş olan bu ressamların eserleri, büyük bir halk tabakası tarafından seyredilmiştir.

"Dahî, zamanındaki telâkkilerin ilerisine giden, o telâkkileri benimsiyerek bulunduğu devre tatbik etmek istiyen adamdır.„ derler.. Maalesef, bu hakikat, ekseriyetle doğru çıkmıyor. Çünkü Mane'ye, bu dahî ressama, zamanında herkes deli diye bakmıştı, ve hâlâ da Pikasso'nun eserlerine hakaret eder gibi "kübik!..„ diye bir lâf savurup geçiyorlar.

"Mane„ bugün nasıl klâsik oldu ise, bundan yirmi sene sonra da, Pikasso, şüphesiz öyle olacaktır.

* * *

"Mane„ ilk eserlerini teşhir ettiği zaman herkes, onun kısmen dik ve sade duran modelleri, göze çarpan renkleri, bazan da şe-

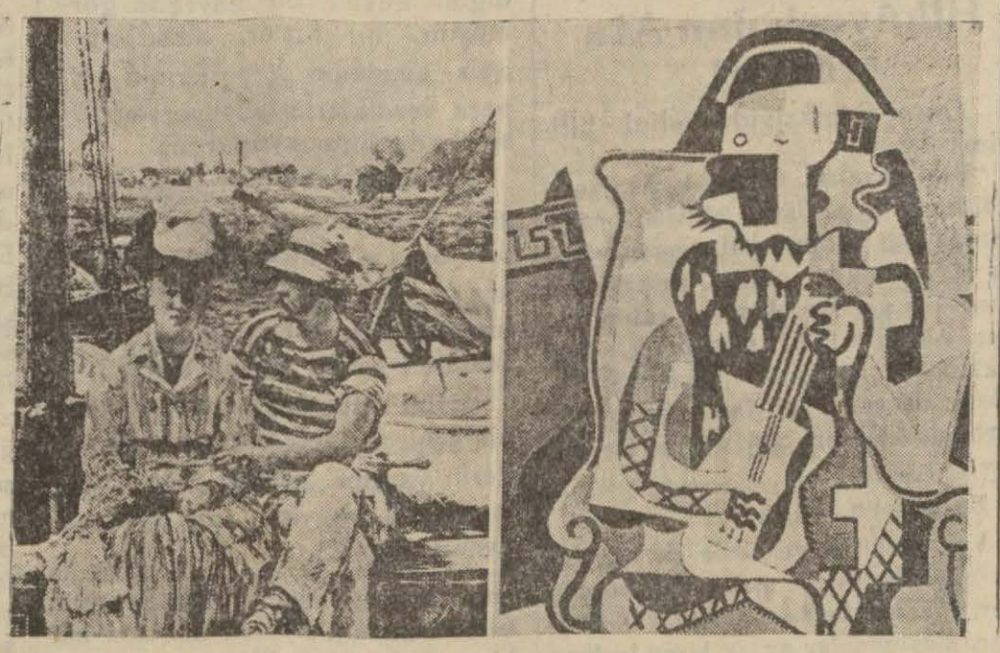

Açılan sergide iki eser

illerin tedevvürlerini çizen siyah çizgileri, bitmemiş gibi görünen badana hissini veren tabloları ile alay etmişlerdi. Fakat bugün o, dünyanın en büyük ressamları arasındaki yerini almıştır.

Pikasso'nun tesis ettiği kübik mektebi ise artık, bugün intikal devresini bitirmiş ve yapacağı aksülâmelden alınacak neticeyi almıştır. Fakat Pikasso'nun iki tarz eseri vardır. Birisi ve en meşhuru olan kübik tarzıdır. Ötekisi ise, "Juger„ in bile hayran olacağı bir hassasiyete "Oturan Pierro„ "Madam Pikasso„ gibi eserlerdir.

(Atalar sözü) için bir toplama teşebbüsü

Velet Çelebi B.muallimlerden, hekimlerden, askerlerden, bütün münevverlerden bir temennide bulunuyor

Kastamonu meb'usu Velet Çelebi Bey Ata sözlerinin toplanması teşebbüsünü umumun alâkasına, yardımına arzediyor. Memleketin harsına, irfanına hizmet noktasından yapılan bu daveti ehemmiyetle karşılanmıya lâyik buluyor ve muhterem meb'usun makalesini aynen yazıyoruz:

Bu sene (Türk Dili) adlı lûgat kitabımla bütün kış çalışarak baharın hitama eriştirdim. Tam kırk sene çalıştığım tahminen elli bin kadar lûgat cevherlerile beraber onun zımnında atalar sözü, tabiratı mahsusa, bazı millî fıkralar, tefeül ve teşe'ümler, âdetler, terbiyeler, hurafeler, tedaviler, bazı nebatat ve hayvanat havassı, tuhaf itikatlar, eski elbise ve silâh ve eşya ve binalar, en eski şiirler, hasılı Türk harsını alâkadar eden bir çok şeyler.. Bilmünasebe zikredildi. En eski el yazısı arapça ve acemceden türkçeye tercüme edilen lûgat kitaplarından hemen ekserisini, kamus, Bürhan, Ahteri, Ferhengi Şuuri gibi meşhur lûgat kitaplarının hepsini çok dikkatle gözden geçirip fiş yaptım. (Türk dili) ne kaydettim. Rıza Nur beyin maarif vekâleti zamanında bütün Anadolu vilâyetlerinden toplattırılıp getirilen lûgat defterlerini kâmilen gördüm ve lûgatime aldım. Her lûgati müteaddit menbadan tahkik ve tasdik ve teyit eyledim. Ekserisine bir ata sözü veya şiiri şahit getirdim. Sekiz büyük cilt teşkil eden bu eser kütüphanemin bir köşesini bekle - mektedir. Şunu da arzedeyim ki (Türkçede makulâta, ulûm ve fünuna ait söz yoktur) diyenlere kocaman bir şahit olsun diye ekser bu yolda ulûmu akliye ile, nebatat, hayvanat, sanayi, fünun ıstılahlarının Arî türkçelerini topladım. Yeniden yapmak usulü için de eski eserlerden, büyük Türkistandaki konuşulan yirmi kadar meşhur türk dillerinden örnekler gösterdim, artık bu işe hitam verdim, kendimce kendime düşen hizmeti eda ettim saydım.

(Türk dili) atlı lûgatim hakkında tahriri ve şifahi gelen suallere cevap olmak üzere şu maruzatı yazdım.

(Türk dili) ni hazırlarken bir taraftan da (Atalar sözü) nü topluyordum. Gerek Ahmet Vefik ps. merhum, gerek Şinasi ve Ebüzziya ve mülhakattan toplıyan bazı muallimler bazı nasihatamiz ibareleri de ata sözlerine karıştırmışlardır. (Muhalin talibi çok, nailî yoktur — Mücazat amele göredir. — Müdaradan irağ olan tanrıya yakın olur) gibi sözler hemen hepsinde görülür. Her ilimle meşgul olanda o ilme ait bir rüsuh hâsıl olduğundan bizde artık ata sözlerini kendi zevkimizle, müteaddit eserlerde, emsalini görememekle, kitabet dilile yazılmasile, Türkün ahlâk ve âdatına uymamasile ve sair bir çok esbapla hükmedecek bir hale geldik.

Zaten bu sütunlara kâmilen ata - lar sözünü nakletmiyeceğim cihetle bu işi daha derin görmek hususunu sonraya bıraktım.

Benim burada maksadım şunlardır:

Bu sütunlara atalar sözünün en kuvvetlilerini, mebni alelhikâye olanlarını, harsiyatımızın mühim bir cihetini alâkadar edenleri, hasılı karilerimin merakını celbedip dikkatle okumalarını mucip sözleri tercih edeceğim.

Asıl en birinci emelim benim bilmediğim, kitabıma geçirmediğim ata sözlerini karilerimden istiyeceğim mebni alelhikâye ise hikâyesini yazmalarını çok niyaz eyliyeceğim (Malûmdur ki, Nasrettin hocanınkileri yazmak istemez).

Bu bapta en çok güvendiğim memleketin en fedakâr evlâtlarından o - lan, memlekete büyük hizmetleri dokunan, mahrumiyetler içinde vatana istikbal hazırlıyan (Muallim) arkadaşlarımdır. Sonra gene bu kuvvette olduklarını daima müşahede ettiğim tabipler, askerlerdir; daha sonra da bütün münevver arkadaşlardır.

Gönderilecek yazılar gazetemiz vasıtasile (Velet Çelebiye) denilecektir. Tabiî onlar öğrendikleri emsali yazar gazetemize gönderirler, biz de olmıyanları mahalline kaydederiz.

Gene (Atalar; sözünü tutmıyan hatalar) demişler. Dergâhı mevlâna kütüphanesinde en nefis yazılarla toplanmış büzel bir mecmuada talik **yazı ile şu kıt'ayı görmüştüm:**

Kıssadan hissedir demiş atalar
Ata sözünü tutmıyan hatalar (1)
Ata sözünü tutmıyan kişiyi
Yularından tutup hemen satalar

Atalar sözü kitabidir. (2) Tut masan da dinle) derlerdi.

Biz öyle gördük. Öyle büyüdük. Elhamdülillâh zarar etmedik. Mes'ut olduk. Kâmil insanların teveccühünü gördük. Duasını aldık, gün gördük, kemale erdik.

Bazıları da (Atalar sözü ulu dir.

Ataların san'atı evlâda miras sözü. Bilene bili (3) sözü, bilmiyene davul tozu) deyivermişler - kalır

Atadan gören ok yonar, ana - dan gören don biçer (4)

Ata ana adamın küçük tanrı - sıdır.

Ata hakkı, tanrı hakkı

Atalara (babam öldü) demiş - ler. (İş başına düşmüş) denilmiş.

(Anam öldü) demişler. (Öksüz kalmışsın denilmiş.

Atalar sözünün ehemmiyeti hakkında da bu kadar söz yetişir.

(1) Hatalamak — Hata işlemek, kabahat etmek.

(2) Kitabiy — Kitapta yeri var, manasına. Kur'anın ahkâmıdır, mefhumidir demek.

(3) Bili — "Bilmek,, den arapça "İlim,, karşılığı olmak üzere söylenmektedir.

(4) Yonmak = Yontmak, bıçakla inceltip düzeltmek.

Atalar sözünün bir millet için ne kadar mühim olduğunu tafsile hacet yok ama şu kadarcık söylemeden geçemeyiz ki: Atalar sözünü çok dikkatle gözden gaçirmiyen tarihçi mühim bir bendi ihmal etmiş olur. Malûmdur ki bugünün tarihi dünkü (şahname, uğuzname) ler değildir. Bir milletin tarihi bir milletin ahlâkı âdâtı, itikadatı, harafatı, muaşereti, bir kelime ile harsiyatile bilinir. Nitekim bizim şu atalar sözü nümuneleri olmak üzere yazacağımız makalat silsilesinden de bu cihet anlaşılacaktır. Lûgatımız yani dilimiz de bu derece mühimdir. Türk; yaradılışından beri dilinin içine yan gelmiş yatıyor.

Atalar sözü hakkında atalarımız demişler ki:

"Atalar sözü Kuran değil ama Kuranın yanında lök lök yelişir.,,

Atalar sözü, tabiî bildiğimiz Kuranı Kerim gibi Arapça da değil, Kuran içinde katılmış ta değildir. Fakat her ata sözünün mazmunu, ahkâmı kurandaki ahkâmdan geri kalmaz. Onunla atbaşı beraber gider, zira hak ve hakikat birdir. İnsanların iyiliğine, fenalığına dair ahkâm hangi dille yazılırsa yazılsın mefadı hep birdir. İşte bunun içindir ki atalarımızın sözleri de Kuranın yanında lök lök yeler, eşer, koşar.

Hikâyesi olan Ata sözleri

Onun Cemaziyülevvelini bilirim!

"Eski hayatını, fıkaralık zamanını adî hayat geçirdiğini bilirim, makamında irat olunur. Adî meşrepli kimse servet sahibi olunca, büyük bir mansaba geçince akranına çalım satar. Akranın tabiî gücenirler. Eski halini bilenlerden biri (Ben onun Cemaziyülevvelini bilirim) diye onu edebe davet eder. Mazisi fena ise azamet yapamaz.

Bu meselin aslı şudu:

Vaktile birisi devairde bir hizmete girmiş. Bir evrak mahzenine vermişler, O zamanlarda daire evrakı, ilâmlar, müsveddeler ay ay birer torbaya kanulmakta ve her torbanın üstüne de gene o zamanlar kullanılan kamerî tarih olarak Recep, Şaban.. ilh. yazılmakta imiş Yeni hizmete giren pek fakir olduğundan iç donu eskimiş, yamamak üzere bir çaresini bulmuş, bu torbalardan biri ile açığı kapamış.

Yazın ambarda pantolonsuz iç donile çlışırmış. Meğer o torba üzerinde de (Cemaziyülevvel) yazılı imiş. Mahzende öyle arkasının yazısı ile dolaşırmış. Âmiri de bunu görür gülermiş. Günler geçmiş, bizimki dairenin mühim adamı olmuş. Biraz hesap ile okuma öğrenmiş, mertebesi yükselmiş. Büyük bir servet edinmiş. Konak, uşak, debdebe darat artmış, hemen bütün eclâfın âdeti olduğu üzere akranına azamet satmağa başlamış. Bir kerre bir meseleden dolayı eski efendisinin gönlünü kıracak bir muamele yapınca o da: (Siz ona söyleyin pek ileri gitmesin, ben onun Cemaziyülevvelini bilirim) diye haber göndermiş!

Yunanistanda

İntihap mücadelesi başladı

En çok reyi, Venizelosun kazanacağı kanaati vardır

Atina, 15 (Hususî muhabirimizden) — İntihap mücadelesi başlamıştır. Muhalif gazeteler, İngiliz dainlerile Yunan borçlarının tecili için cereyan eden müzakerelerin inkıtaını, hükûmet gazetelerinin muhaliflere atf ve ısnat etmesini bir propaganda dalaver si suretinde tefsir ediyorlar. Hükûmet mahafili ise, bu ittihamı ileri sürmekte ısrar ediyor ve muhalıflerin, hükûmeti memleketi iktısadî buhrandan kurtarmaktan âciz göstermek için bu enterikalara tevassül ettiklerini söylüyorlar.

Muhalefet fırkalarının propağandasına rağmen memleketin münevver tabakaları, hükûmeti tutmakta ve M. Venizelosa rey vermiye azmetmiş bulunmaktadır.

Çiftçi ve amele fırkası reisi M. Papa Anastasyo, yeni intihabatta, hiç bir fırkanın ekseriyeti kazanamıyacağını ve memleketi idare etmek için bütün siyasî fırkaların iştirakile bir kabine teşkiline lûzum hasıl olacağım söylüyor. Her halde umumî kanaat, en çok rey kazanacak olan fırkanın Venizelos fırkası olacağı merkezindedir.

Vali vekilini dağa kaldıracaklardı!

Atina, 15 (Hususî muhabirimizden) — Yanya vali vekilinin eşkiya tarafından dağa kaldırılmasına teşebbüs edilmiştir. Bir köy içtimaına giden vali vekilini almıya giden şoförü, yolu, eşkiya tarafından büyük taşlarla kapatılmış olarak bulmuş ve keyfiyeti vali vekiline haber vererek onu eşkiya eline düşmekten kurtarmıştır.

Almanyada Sefalet

Berlinin uzak mahallelerinden birisi olan Humbolhainde polis, sekizden on dört yaşına kadar otuz genç kızın gelen geçenlere yanaşarak 20 Fenik - 17,5 kuruş kadar birşey - mukabilinde fuhuş teklifinde bulunduklarını meydana çıkarmıştır.

Polis tahkikatını derinleştirince, mahallenin geniş parkında, hemen kâmilen rüştünü isbat etmemiş olan kızlar tarafından bir "Fuhuş piyasası,, tesis edildiğini büyük bir hayretle görmüştür. Bu kızlar, birbirlerine işsiz amelenin hangilerinin iyi para verdiklerini söyliyerek tavsiyelerde bulunuyorlarmış.

Tahkikat daha derinleştirilince, genç kızların, sefeletten dolayı bu yola sürüklendikleri anlaşılmış ve aynı mahallede bir evde, toplandıkları sabit olmuş, bu ev sahipleri tevkif edilmiştir.

Berlin gibi büyük ve medenî bir şehirde, sefaletin bu kadar derin yareler açması, bütün Almanyada büyük bir heyecan uyandırmıştır.

Hikâye

Reklâmın Sırrı !

Nakleden: Halide Hümeyra

Meşhur romancı Hayati Fikret in matbuat âlemine atılmasının yirminci yıl dönümü şerefine büyük bir ziyafet verilmişti. Otuzuna varmamış genç muharrirler, büyük edibi hararetle alkışlıyorlar, eserlerinin lâyemut olduğunu tekrarlıyorlardı. Dimağları meşgul eden bir mesele vardı. O da Hayati Fikretin matbuat âleminde büyük nüfuzu olmasıydı Bu gençlerin gazetelere, mecmualara kabul ettiremedikleri eserler masalarının gözünde toz içinde bekliyordu. Hayatinin himayesi, her birine şöhret yolunu açabilirdi.

Birisi, tesadüf eseri olarak büyük romancının ilk eserinden bahsedecek oldu. Genç muharrirler, hep birden takdir avazesini kopardılar:

— Aman, efendim, o ne şaheser. Emsali olmıyan bir san'at harikası!

Hayati Fikretin dalgın çehresinde müstehzi bir tebessüm belirdi. Sonra tatlı bir sesle mırıldandı:

— Bir şaheser mi?.. Evet şüphesiz.. Fakat bilir misiniz ki bu eseri ilk yazdığım zaman bastırmayı kabul eden kitapçı bulamadım.

Ve her taraftan yükselen itiraz sayhalarını elinin işareti ile durdurtarak devam etti:

— Siz çok gençsiniz. İlk eserimin piyasava nasıl çıktığını bilemezsiniz.. Bırakınız da anlatayım..

Hepiniz reklâmın ne kadar faydalı olduğunu az çok bilirsiniz, zannederim. Benim size anlatacağım sergüzeşt de buaşikâr şeyin yeni bir misalini gösterecektir.

Bir geceydi. Şiddetli bir yağmur, daha evlerine kaçmamış olan tek tük yolcuları şiddetle kırbaçlıyordu. Bu sırada ben cebimde tek bir metelik olmadığı halde, yersiz, yurtsuz dolaşıyordum. Üzerimde eski pardösümün cebinde sakladığım ilk eserimden başka bir şeyim yoktu. Bu eseri satmak için uğramadığım kitapçı kalmamıştı. Kimse almıyordu. Karnım aç olduğu halde, soğuk yağmurun altında zıngır zıngır titriyerek, tenha sokakları dolaşıyordum. Genctim; yeisin kulağıma fısladığı fena nasihatleri dinlememek cesaretini gösterebiliyordum. Bilmem ne kadar yürümüşüm, kendimi Taksim meydanında buldum.

Bir yerde saatin biri gece yarısını çalıyordu. Kuvvetim kalmadığından bir kapıya dayandım. Yorgunluktan, soğuktan, açlıktan adeta sarhoştum. Yüzümü kamçılıyan yağmuru hissetmiyordum. İçimi garip bir rehavet kaplamıştı.

Birdenbire kapalı gözlerimin önünden bir şimşek geçti. Bir otomobil kornesinin sert aksini işittince, irkildim. Gözlerimi açtım. Otomobil fenerlerinin ışığı tesirile tekrar kapadım. Sendeliyerek uzaklastım ve karanlıklara daldım. Bir adam otomobilden indi. Dayandığım kapıyı actı. Burası bir garajmış. Hemen hatırıma bir şey geldi. Girip burada hem elbiselerimi kurutur, hem de yatabilirdim. Otomobilin arkasından süzüldüm ve karanlık bir köşeye sığındım. Şoför, otomobili çektikten sonra dışarı çıktı. Kapıyı üzerime kilitledi. Sabahleyin garajcı beni bulacaktı. Fakat oraya saklandığımdan dolayı bana fazla çıkışamazdı. Güzel bir otomobil, seçtim ve içine yerleşerek derin bir uykuya daldım.

* * *

Bir aralık bir konuşma sesi beni uyandırdı. Gözlerimi açtım ve hemen otomobilin içine diz çöktüm. İki adam garaja girmişlerdi. Gelip de içine sığındığım otomobil önünde durmasınlar mı? Konuştular:

— İçeri gireyim mi?

— Ne lüzumu var. Yanıma geç.

Döşemenin üzerine kapandım. Böylece iki adamın otruduğu yerin arkalığına yapışmış duruyordum. Daha ne yapacağımı kararlaştırmadan otomobil garajdan çıktı. Biri sordu:

— Beni nereye götürüyorsun, yahu!..

Şoförlük eden mırıldandı:

— Hele biraz sabret.

— Sakın başka bir kumarhaneye götürme.. Bu gecelik kâfi derecede kazandım.

Öteki cevap vermedi! Otomobil karanlığa daldı. Başımı kaldırınca şehir haricine çıktığımızı anladım. Birdenbire frenler gıcırdadı. Otomobil durdu:

— Ne yapıyorsun!..

Çat, diye bir ses duyuldu. Kanımı donduran uzun bir inilti. Korkumdan biraz daha büzüldüm. Sağ kolum şoför yerinin altındaydı. Birdenbire dehşetle bağırmaktan kendimi zorla alıkoydum. Ilık bir şey etimin üzerine damlamıştı. Bir lâhzede anladım. Bir cinayet olmuştu. Katil beni görürse, halim yamandı. Ne olursa olsun, diyerek kaçmıya hazırlandığım sırada otomobil hareket etti. Vaktim yoktu, katil, bir yere giderek cesedi atacak, o sırada muhakkak beni görecekti. Aklıma bir sey geldi. Ne olursa olsun, onu tatbika karar verdim. Biraz doğrularak maktulün kolunu tuttum. Ve onun kulağımda kalmış olan sesini taklide çalışarak seslendim:

— Bana bak.. Daha çok uzağa mı gideceğiz?

Bu sözü söylerken ölünün kolunu kaldırıp şoföre doğru uzattım. Tesir anî oldu. Katil bir korku uluması çıkararak direksiyonu elinden bıraktı. Otomobil gidip bir ağaca çarptı. Müthiş surette sarsılarak kanape üzerine düştüm. Fakat çabuk kendimi toplıyarak parçalanmış arabadan zorla çıktım. Katilin yüzü kan içindeydi. Vaziyeti iyi değildi. Olanca kuvvetimi toplıyarak şehre doğru koşmıya başladım. İlk tesadüf ettiğim karakola girdim. Nefes nefese başıma geleni anlattım ve bayıldım.

* * *

Karakolda iki gün kaldım. Katil tevkif edilmişti. Yarası mühim değilmiş, cinayetini ikrar etti. Dostu bir kumarhanede mühim bir para kazanmıştı. Katil parasını soymak için onu öldürmüştü. Polis komiseri katili yakalattığımdan dolayı teşekkür etti. Serbest bırakıldım.

Bütün gazeteler "3525 numaralı otomobildeki cinayet failini yakalatan genç muharrir,, den bahsediyordu. Sokağa çıkar çıkmaz gazete muhbirleri, fotoğrafçılar etrafımı sardı. Ellerinden zor kurtularak Babıâliye geldim. O sırada en mühim kütüphaneyi idare eden müteveffa Aragel efendiye şöyle bir uğradım. Beni sevinçle karşıladı. Elime çil çil liraları sayarak bu eserimi satın aldı. Reklâm yapılmıştı.

Büyük muharririn sözü bitmişti. Hayret ve takdir sesleri, kahkahalar duyuldu ve herkes büfeye koştu. Otuzuna varmamış olanlar hadisevi münakaşaya koyulmuşlardı. Bunlardan ikisi, Hayati Fikretin yanında durdular. Büyük muharririn pek yakında olduğunu farketmeden konuşuyorlardı:

— Bırak allahını seversen.. Uydurma bir hikâye anlattı. Kimbilir, belki de beş para kıymeti olmıyan kitabını sürmek için kitapçı böyle bir şey icat etmiştir!

— Öteki cevap verdi:

— Her halde. Kendini beğenmiş moruk aklıma bir şey getirdi. Sen bir köye cekilip saklanırsın. Ben de seni öldürdüğümü zannetmeleri için bir plân hazırlarım.. Öyle bir reklâm olur ki.. Bu sırada bir yeni eser satmıya muvaffak olurum. Sonra plânı başka türlü tatbik ederiz. Sıra sana gelir.

Konuşarak uzaklaştılar. Büyük muharrir bu otuzuna varmamış genclerin sözlerini işitmişti. Uzaklastıkları zaman sen bir kahkaha

Kadın

Bu kadın da hangi esrarlı kudret var?

Tek ve Yaratıcı!

Amerika "Mis Garbo,, giderse ne yapacağını düşünüyor...

Mis Garbo

Amerikanın en büyük gazetelerinden Nevyork Herald Tribune gazetesi son posta ile gelen sayısında, Greta Garbo buhranı başlığ: altında dikkate değer bir yazı neşretmektedir. Muharririnin işaretine göre bunca iktısadî, mali, siyasî buhranlara ilâve olarak san'at ve sinema âleminde de bir buhran çıkmış ve Greta Garbo bu buhrana sebebivet vermiştir.

Makalede deniliyor ki:

"Greta Garbonun Amerika sinemasında son eseri, (Beni arzu ettiğin gibi,, dir. Greta Garbonun bu eserinden sonra ortaya mühim bir mesele, bir buhran çıktı. Mesele şudur: Miş Garbo bundan sonra da calısacak mı, calışmıyacak mı? İşte Amerika sinemacılığı için en mühim meselelerden biri.

Amerika sinemacılığı tarihin en büyük şahsiyetlerinden biri Greta Garbodur. Bu tarihin büyük bir kısmı onunla alâkadardır. Sinema âleminde bu yıldız kadar muvaffak olan bir kimse çıkmadı. Amerikanın film sanayii üzerinde hiç bir ecnebi, onun kadar de tesir etmedi.

Amerika gibi elli altmış milyon kadını olan bir memleketin Mis Garbo gibi bir kadın çıkaramaması şayanı hayrettir. Halbuki yapılan tetkiklere göre güzellik nispeti Amerika kadınları arasında her yerden fazladır.

Mis Garbodan evvel Amerikaya gelen artistler, Amerikadaki artist kategorilerinden birine uyarak yaşıyorlardı. Mis Garbo, ecnebi artistlerinden ayrı bir kategori vücude getirdi. Mis Garbo, bir kimseye, ve ya bir sınıfa uymadıktan başka herkesin kendisine uymasına saik oldu. Onun için herkes saçını Garbo gibi tarıyor, herkes yüzünü, Garbonun yüzüne çeviriyordu. Bu sayede, bir Garbo an'anesi vücut buldu. Başka artistlerin yaptıkları her şey muvakkat bir zaman için yaşadığı halde Garbonun yaptıkları yaşadı. Mis Garbo sayesinde san'at da da bir an'ane teessüs etti. Onun tesirile, Romantik ile Exotik birbirinin müradifi oldu.

Şayet Garbo Amerikayı terkederek memleketine avdet edecek olursa Amerika onun yerini doldurumıyacaktır. Garbo buhranı da bundan ileri geliyor.

Fransız kadınları mürteci midirler?

intihap hakkının verilip verilmemesi etrafında yapılan dedikodular

Yirmi yaşını geçen her Fransız kadınının parlâmento intihabatı ile mahalli intihabatta rey vermesi ve rey alması için vukubulan teklif, âyan meclisinde uzun münakaşalardan sonra tekrar ait olduğu encümene havale edilmiş ve bu suretle bu devrede intaç edilmesine imkân kalmamıştır.

Geçen haziranın 23 nde başlıyan müzakereler bazı fasılalarla iki hafta kadar devam etmişti. Müzakerelerin hararetlendiği sırada sufrajetlerin müzaheret yapmalarına mâni olmak için zabıta tarafından tedbirler alınmış ve bu suretle kadınlar tarafından her hangi bir hadisenin vukuuna imkân bırakılmamıştı.

Fransa meb'usanı, bir çok defa, kadınlara intihap hakkını verdiği halde âyan meclisi her defasında bunu reddetmişti.

1919 da mösyö Briyan ile mösyö Viviani kadınlara intihap hakkının verilmesini müdafaa etmişler, fakat o zamandan bu zamana kadar kadınlara bu hakkın temine imkân bulamamıştır.

Fransız kadınlarına bu hakkın verilmesi için ileri sürülen sebepler, pek çoktur. Bunların bir kısmı her yerde mevzuu bahsolanlardan farksızdır. Fakat bu kısmı da Fransızlara mahsustur. Kadınlara intihap hakkının verilmesine taraftar olanlar Avrupa içinde kadınlara bu hakkın verilmesini geciktiren devletlerin yalnız Fransa, Yugoslavya, Bulgaristan, İsviçre ve İtalya olduklarını, halbuki Çin devletinin bile Çin kadınlarına intihap hakkını verdiğini, buna mukabil, Fransız kadınlarının bu haktan mahrum edildiklerini söylüyorlar. Muhalifler, bu iddiaya karşı, yabancı memleketlerde yapılan tecrübenin Fransa için bir mana ifade etmediğini, onun için Fransız kadınının gene evile barkile, çoluk çocuğu ile meşgul olması icap ettiğini, onun kocası üzerinde haiz olduğu tesir ile intihabatta da müessir olduğunu, esas itibarile Fransız kadınının böyle bir hak istemediğini, bilâkis bu gibi işlerden istisna edilmiye taraftar olduğunu, onun için Fransız kadınına bu hak tahmil olunursa Fransa içtimaî bünyesinin temeli olan ailenin, siyasî ihtilâflar yüzünden rahnedar olacağını ileri sürüyorlar.

İki Fransız kadını

Fransız kadınına intihap hakkı verilmesinin taraftarları, Fransız kadınının medenî ve cezaî kanundaki noksanlar yüzünden bir çok ıstıraplara uğradıklarını, halbuki kendileri de meclise girmiş ve teşri hayatına iştirak etmiş olsalar bu noksanlar bertaraf olduktan başka içtimaî ve sıhhî meselelerin müzakeresinde kendilerinden bihakkin istifade edileceğini, diğer memleketlerde bundan çok semereler elde edildiğini anlatıyorlar.

Buna mukabil muhalifler, teşriî terakkiyatın bütün noksanları yavaş yavas telâfi ettiğini, onun için aynı tabiî surette vaziyetin gittikçe iyileseceğini söyledikten başka kadınlara intihap hakkının verilmemesi için bazı sebepler daha dermeyan etmişlerdir.

Muhaliflere göre kadınların ek serisi içki aleyhtarlarıdır. Halbuki Fransa şarap ihraç eden bir memlekettir.. Onun için Fransız kadınına intihap hakkı verildiği takdirde Fransanın büyük zararlara uğramasından korkulur. Sonar kadınların Fransa cümhuriyeti tarafından temin olunan birçok hürriyetleri bir darbede mahvetmelerinden korkuluyor. Fransız kadını yabancı memleketlerdeki kadınlar arasında büyük farklar vardır. Fransız kadını katolik kilisesinin mekteplerinde yetişmiştir. Onun icin klerikallerin tesiri altındadır. Fransa tarihi ise lâdinî devlet ile Roma kilisesi arasında vukubulan mücadeleden ibarettir. Fransız kadınına intihap hakkı verildiği takdirde bu hareket Fransada irticaı kuvvetlendirmekten başka bir işe yaramaz.

Kadınlara intihap hakkının verilmesine muarız olanların hepsi, Fransız kadınlarının hep muhafazakârlara ve mürtecilere rey vereceklerini söyledikleri halde bazı âyan da bunun zıddından endişe ederek radikal demagogların beyinsiz kızların reylerine güvenerek ihtilâle doğru yürümelerinden korkmuşlardır. Bu iddialara göreFransız kadını ya klerikal bir mürteci, yahut ihtilâlci bir müfrittir.

Fransız âyanının en kıdemlisi olan M. Jenouvier kadınların harpte, kendi arzularile ifa ettikleri hizmetlerden bahhetmiş, buna mukabil onların devleti müdafaa için silâh taşımadıkları cevabını almıştır. Ayni zat Fransız kadınlarının avukat, doktor, artist, sulh hakimi olduklarını, lejyon donörnişanını taşıdıklarını ve her vadide erkekler kadar muvaffakıyet kazandıklarını, onun için, en âdi işlerle meşgul erkekten esirgenmiyen bir hakkın ondan esirgenmesinin doğru olmıyacağını söylemiş buna mukabil kadınların umumî harpte vatanı kurtarmak için çalışmalarına rağmen onların fabrikalarda gösterdikleri ahlâkî gevşekliğin, bugün Fransada hüküm süren ahlâkî inhitatın sebeplerinden biri olduğu cevabını almıştır.

Kadına intihap hakkı vermek taraftarları maişetini kazanan, vergileri veren ve bir ev besliyen bekâr kadınların davasını müdafaa ederek (Vacherot) un (Halk kadını, halk erkeğinden daha zekidir) nazariyesini ileri sürmüşler, kadınları müdafaa için Condecot, Lâmartin, Hügo, Mill, Herbert Spenser, Emersonun sözlerini iktibas etmişler, aleyhtarlar Horac, Tuvenal, Rochefoucault, Michlet ve Mopasanın sözlerile mukabele etmişler ve neticede lâyiha, ait olduğu encümenin dolaplarında uyuklamıya gitmiştir.

Banyo kıyafetlerinde dün ve bu gün

Bundan otuz sene evvel, memleketimizde kadınların denize girip girmediğini bilmem, bunu her halde Sermet Muhtar Bey, daha iyi bilir, ve şayet bu bahse dair bir şey yazarsa zevkle okuruz.

Yanliz, şunu hatırlıyorumki, harpten evvel gayet tenha olan Caddebostanı tarafından Lebiderya da bulunan bahçelerden geçilerek gidilen hususî deniz hamamları vardı, bunlardan kadınlara mahsus olanların her tarafı sım sıkı kafeslerle örtülü idi. Bir gün beni de oraya götürmüşlerdi. Pek tabii henuz pek küçüktüm ve beni oraya, tahsilim için tutulmuş olan matmazelim götürmüştü.

Bu deniz hamamının yüzücülerini peştemalla denize giren kadınlar teşkil ediyordu. Bizim matmazel locasından Fransadan kendisine misafir gelmiş olan kız kardeşi ile beraber çıkınca deniz hamamında adeta bir ihtilâl koptu, bütün kadınlar dedikten çıkarak localarına kapandılar ve iki Fransız kadınını seyretmiye başladılar. Çünkü matmazel ve kardeşi o zamanın en son modası olan dediz mayoları giymişlerdi. Bizim hanımlar ise, bu Frenk kadınlarının şıklıkları yanında, kendi peştemallarından mahcup olup dışarı çıkmışlardı.

Bu hadiseyi, "Vu,, isimli Fransız mecmuanın eski zamanlara ait - otuz sene evveline eski zaman diyorlar - çıkarmış olduğu bir nushasını gürünce hatırladım.

* *

Evvelki gün, ilk deniz ve güneş banyosu yapmak üzre, bir fırsat bularak Flüryaya gitmiştim. Bu on sekiz yirmi sene evvelki hatıra ile, plâjın umumî manzarasına başka bir nazarla bakınca geçen senelerin doğurduğu büyük farkı hayretle gördüm. Şimdi, plâjda, herkes, vücudunu güneşe arzetmiş, oynuyor, koşuyor, gülüyordu. Hava ve deniz, ciğerlere ve yüzenlere hiç bir hudut çizmemişti. Ve hiç bir kimse, yanındaki vücudun tenasübüne, kadının güzelliğine, eskiden her geçen çarşafa yiyecek gibi bakan nazarlardan en hafifile bile bakmıyordu.

Kalbin sesi ve Para şıkırtısı!

Bir güzellik kraliçesi bu iki sesten birincisini tercih etti

Fransızların ilk güzellik kraliçesi

Mis Avrupa unvanını kazanan ilk Fransız kraliçesi matmazel Jan Juilla, evlenmiye karar vermiştir. Matmazel Juillaya bir çok tiyatrolar ve sinemalar büyük teklifler - de bulunmuşlar ve kendisine servetler temin eden mukaveleler imzasını istemişlerse de kendisi bunları kabul etmemiş ve sevdiği fakir bir adamla evlenerek küçük bir kasabada mütevazı bir hayatgeçirmeyi tercih etmiştir. Matmazel Juilla bu suretle servet ve şöhret, aşk uğrunda feda etmiş oluyor.

Büyük Tarih Kongresinden Sonra

Alişara giderken

Trende sâmimî konuşmalar — Yozgattan geçerken — Bol yıldızlı sema altında

Ankarada ilk millî Türk tarih kongresinin açiliş nutkunun bir yerinde muhterem Maarif Vekili Esat Bey, arkadaşların arzusu inzimam ettiği takdirde Alişar hafriyatını görmiye gidebileceğimizi tebşir etmişlerdi.

Dokuz gün devam eden ve tarihimizin ilk devrelerine ait karanlık sayfalarin aydınlanmasına vesile ve imkân veren kongrenin sonunda Maaril Vekili Esat Beyefendi ile geçen salı günü Vekâlet umumî müdirlerinin, talim ve terbiye heyeti azalarının, kongreye gelen müderris ve münllimlerin samimî ve candan teşyileri arasında hareket ettik.

Şunu açık olarak itiraf edeyim ki Alişara giedn arkadaşlar miktarı sayılacak derecede azdı. Güzel bir fırsatı kaçırdıkları için onlar müteessir, bizse bundan istifade etmeyi bildiğimiz için çok memnunduk.

Kongrede birbirimizle tanışmış, anlaşmıştık. Tren yolculuğu, bunu daha iyi bir surette perçinlemeyi temin etti.

Esat Beyefendi, bir baba şefkat ve muhabbetile bizimle konuşuyor, bulunduğumuz vilâyetler hakkında malûmat alıyor. Biz, zihinlerimizi kurcalıyan muhtelif maarif meselelerini soruyor, tenvir ve irşadından derin haz duyuyorduk.

Aramızda resmiyetin verdiği ayrılık kalmamıştı. Saygı ve samimiyete, hürmete istinat eden konuşmalarımız, yolculuğun verebileceği bütün rahatsızlıkları izaleye kâfi geliyordu. Muallim arkadaşların fikirlerini açık, vazih, berrak söyleyişlerinden, tenvire mühtaç gördükleri noktaların izah edilmesini rica etmelerinden vekil B. de pek ziyade memnun oluyordu.

Bir maarif ailesinin zaten başka türlü hareket etmesine imkân tasavvur olunabilir mi?

Yarın ki Türk nesline millî mefkûreye, millî tarihin verdiği yüksek azim ve iman duyğusile telkin hususunda en ön safta bulunan tarih muallimlerinin devletin maarif siyasetini resmî bir ağızdan bütün mana ve şumulile dinlemeleri kaçırılır fırsatlardan değildi.

Halkın istasyonlarda heyetimize karşı gösterdikleri derin ve yüksek alâka ve muhabbeti zikretmeden geçmek insafsızlık olur. Bilhassa Yozgadın meb'usları, Belediye Reisi ve hükûmet erkânı (Yerköy) e gelmişler, aralarında misafir kalmaklığımızı ısrarla rica ediyorlardı. Bunların ibraz eyledikleri arzuya karşı mütehassis olmamak mümkün değildir buna Vekil Bey Alişardan dönüşte uğrarız cevabını verdikleri zaman Yozgatlılar, "yarın biz, sizi oradan almağa geliriz!,, dediler.

Yergöy, istasyonundan uzaklaşırken, Karanlık dereye yaklaşıyorduk. Trenin geçtiği vadinin sağında ve solunda bağlar, bahçeler görüyor bir kaç saattır göremediğimiz yeşilliğin verdiği ferahlığı bütün tazeliğile ruhumuza içiriyorduk.

Ah bu yeşillik.. Agaç muhabbetini uyandırmağa çalışanlara teşekkür etmemek, onların irşadından istifade etmek isteyenlerden memnun olmamak acaba kabil ve mümkün müdür?

Hacışefaatlı istasyonuna geldiğimiz zaman karanlık tabiatın aydınlığı üzerine bir sünger geçirmişti.

Biz burada indik. Alişar hafriyatını idare eden Amerikalı Dr. H. H. Vender Ostee ve arkadaşları tarafından heyecanlı bir surette karşılandık.

Hafriyat mahali istasyondan iki saat uzakta olduğu için otomobiller, kamyonlar getirilmişti. Mehtaplı bir gecede, bol yıldızlı bir sema kubbesinin altında "Alişar,, yolunu tuttuk. Serin bir rüzgâr esiyor, benim gibi Adanadan, sıcak memleketten gelenleri üşütüyordu.

Işıkları sönmüş, fakat kalplerinde imanın, azmin bütün alevleri sezilen köylerin yanından geçerken köpeklerin sesleri duyuluyor, tabiatın sükûnetini ihlâl eden bu mahlûklar geniş ovanın üzerinde hudutsuz hürriyetlerini tecrübe ediyorlardı

Nihayet yirmi iki buçukta hafriyat mahalline vardık. Orada bulnan araştırma memurları tarafından istikbal olunduk. Daha evvel Sorgun kaymakamı ve jandarma yüzbaşısı da oraya gelmişlerdi. Bir az istirahat ettikten sonra yemeklerimizi yedik. Içtiğimiz çorba, yolda aldığımız soukluğu uzaklaştırmıya kâfi geldi. Hafriyat heyeti reisi Vadder Osten yemeğin hitamında Vekil Beye ve bize karşı çok teveccühkâr sözler söyledi.

Hakkımızda söylenen cemilekâr kelimelerden memnun kaldığımızı söylemiye hiç de lüzum yok.

Esat Bf. mukabelede bulundu. Heyet azasının ilme karşı duydukları yüksek alâka ve muhabbeti şükranla karşıladığını söylüyerek heyetimize karşı gösterdikleri misafirperverlikten dolayı teşekkür etti.

Vakit gece yarısını bulmak üzere ve yorgunluk istirahati davet edecek derecede idi. Sabahleyin erken kalkmak, işçileri işleri başında görmek lâzımdı.

Kahvelerimizi içtikten sonra bir kamyona bindik. Bizim için hazırlanan yatakda uyumak üzre "Alişar,, köyüne gittik. Vaktinde kalkmak üzre yattık.

Hafriyatta gördüklerimi ikinci yazımda anlatacağım.

Her üç şekildeki Krem Pertevi cilde olan menafii itibarile kış yaz istimali ihmal etmeyiniz.

Poliste :

Fena halde Döğüştüler !

Fındıklıda Kars sokağında 5 numaralı evde oturân mütekait Kâmil efendinin zevcesi Lûtfiye hanımla ayni evde oturan müskirat inhisarı gece bekçilerinden Nazmi arasında ailevî meseleden kavga çıkmış, Nazmi Lûtfiye hanımın odasına taarruz ettiği gibi iki el de silâh atmıştır. Kavgaya Lûtfiye hanımın oğlu Kemal ile Nazminin karısı Raife hanım da girmişler, iki erkek ve iki kadın birbirlerini fena halde döğmüşlerdir.

Bir kâdın yaralandı

Fındıklıda Ömer Avni mahallesinde oturan Refia Hanım Karaköyden geçerken Dervişin sördüğü yük arabasının altında kalmış, sol ayağından yaralanmıştır. Derviş yakalanmıştır.

Eve geç geldi diye kız kardeşini yaraladı!

Rumelihesarında meydan mahallesinde oturan Langocun kızı 24 yaşında Haykohinin eve geç gelmesinden muğber olan kardeşi Hayık biçakla arkasından yaralamış, kaçmıştır. Yaralı kız tedavi altına alınmıştır.

Haraç mı istemiş !

Tophanede Boğazkesende Bostan içi sokağında 11 numaralı evde oturân Ahmet muddeiumumiliğe istida ile müracaat ederek Arap camide kar topu çıkmaz sokağında 20 numaralı evde oturan kel Mehmedin kendisinden haraç istediğini vermeyince ölümle tehdit edildiğini söyliyerek şikâyet etmiştir.

Döğe döğe bayıltmışlar!

Ayaspaşada mezarlık sokağın-Muhtar Bey aprtımanında kapıcı kâzım ve biraderi Rıza, Macar caddesinde 12 numaralı apartımanda kapıcı Ahmet ile Taksim çeşmesinden su alırlarken kavga etmişlerdir. Neticede iki kardeş Ahmedi fena halde döğmuşler ve bayıltmışlardır. Ahmet hastahaneye yatırılmış, kavgacılar yakalanmıştır.

Bu da metresini yaraladı

Galatada Karaoğlan sokağında oturan Kürt Abbas dokuz ay evvel kendisini terketmiş olan metresi Saadete tesadüf etmiş, eve gelmesini söylemiştir. Saadet bu davete gülünce Kürt Abbas sustalısını çekmiş, metresini yüzünün dört yerinden yaralamıştır. Carih yakalanmıştır.

kurşun hırsızı

Bartinli Hasan isminde bir şahsın çuval içinde elli okka kurşun naklettiği görülmüş ve polisler tarafından çevrilerek merkeze gütürülmüştür. Hasan kutşunları Atik Ali paşada hattat rakım türbesinden çaldığını itiraf etmiştir.

Beyaz gül birahanesinde

Artin ve Azarik isminde iki genç Tepe başında beyaz gül birahanesine giderek önlerine gelen kızlarla dansetmek istemişler, talepleri kabul edilmeyince gürültü çıkarmışlardır. iki arkadaş yakalanmıştır.

Tramvayla otomobil

783 numaralı vatman Abidinin kellandığı tramvay arabası Karagümrükte şoför Muhittinin idare ettiği 1073 numaralı otomobile çardmıştır. Otomobil kısmen hasara oğramıştır.

Matbaamıza gelen eserler:

Foto Süreyya

Memleketimizin yegâne salon ve san'at mecmuası olan Foto Süreyyanın 15 temmuz nüshası 932 kraliçesinin muhtelif ve bir çok sinema artistlerinin resimlerini havi olarak intişar etmiştir.

Doktorlar Arasında

İlim, ihmal ediliyor mu?

Fahrettin Kerim Bey, hekim, fikrî huzurunu tehdit edecek her düşünceden azade olmalıdır, diyor

Ali Şükrü Bey, ilmin ihmal edildiğini kabul etmiyor

Iki gün evvel, «maruf, gayri maruf doktor» mevzuu üzerinde Mazhar Osman Beyle konuşmuştuk. Bu hususta Avrupa memleketlerinde tatbik edilen teşkilâtın memleketimizde de tatbiki lüzumuna kani bulunan Mazhar Osman Beye göre teşkilâtsızlık şöyle bir netice doğurmaktadır:

Maruf doktor çok çalışmıya mecbur kalıyor, ilmi takibe zaman bulamıyor. Gayri maruf doktor günlerini müşteri ve maişetini temin derdi peşinde koşmıya hasrediyor, kitap açmıya ne zaman, ne imkân buluyor. Ve, iki taraflı olarak, ilim kaybediyor.

Mazhar Osman Beyi müteakıp, kendisile görüştüğümüz profesör Kemal Cenap Beyde Mazhar Osman Beyin fikirlerini doğru buluyor ve onlara temamen iştirak ediyordu.

Dün doktorlarımızla konuşmıya devam ettik. Fahrettin Kerim ve Ali Şükrü Beylerle görüştük.

Fahrettin Kerim Bey söyliyor

Fahrettin Kerim Bey dedi ki:

— Mazhar Osman Beyin mülâkatının ihtiva ettiği fikirler çok doğrudur. Memleketimizde yüksek mesleğin icap ettirdiği refaha malik doktorların adedi sayılacak derecede mahduttur.

Her mesleğin aynı derecede müşkülâtla dolu olduğunu binaenaleyh hekimlik mesleğinin ayrı bir istisnaya tabi tutulması doğru olmadığını söyliyenler bence haksızlık etmektedirler. Bilmek lâzımdır ki hayat kaybedilince hiç bir şeyle telâfi edilmez. Binaenaleyh hekim hayat bekçisidir. Hekime verilen ücret onun yaptığı işin mukabili değildir. Bundan dolayıdirki beynelmilel adıda "şerefiye,,dir. Esasen hekimlik bir ticaret mesleği değildir. Hekim olan ancak iyi yaşamak ister. Bir hekim için meslekte gaye servet sahibi olmak değildir, hakikî servet manevi zevktedir. Bir muztaribin ıstırabını teskin etmekteki zevk hiç bir şeye kıyas edilmez. Biz mesleğimizi böyle anlarız.

Bir hekim, hastası karşısında kendini bir nevi mabette telâkki eder Orada fikir huzuru, vicdan sesi hâkim olmalıdır. Fikir huzurunu tehdit edecek her türlü düşünceden hekimin azade olması lâzımdır.

Bütün dünya üzerinde hekimler üç gurupa ayrılır. Bir kısmı kendini sırf ilme vermiştir. Hastaya dahi bakmaz. Bunlar devletçe terfih edilir. Bir kısmı ancak muayyen günlerde randevu ile ve çok yüksek ücret mukabilinde hastasını muayene eder ve istişarede bulunur. Meselâ Viyanalı bir profesör istişarede 40 - 50 lira âdî muayenesinde 15 lira alır. Haftada ancak iki veya üç gün, öğleden sonra iki üç saat meşgul olur. Diğer zamanlarını kliniğine, kütüphanesine tahsis eder. Kendisile teşriki mesai eden arkadaşlarile birlikte nefsini ilme vakfeder. Keza diğer seçme mütehassıslar da ancak haftada üç dört gün hasta kabul ederler. Diğer vakitlerini servislerine, zatî mesailerine ayırırlar.

Kartiye hekimlerine gelince; Bunlar da aile hekimi olmak ve civarlarında tesadüf ettikleri vakaları takip etmek suretile hem mesleklerine hizmet etmiş ve hem de ailelere en iyi yardımda omlaş olurlar. Bu suretle bir hasta, mütehassısa geldiği zaman iyi takip edilmiş bulunur. Mütehassısın tavsiyeleri iyi tatbik edilir. Keza bu pratisyen hekimler de, konferanslarda bulunmak tıbbî cemiyetlere iştirak etmek neşriyatı okumak suretile mesleki yenilikleri takip ederler. Maddî refahları bu hususta kendilerini temin eder. Binaenaleyh bizde de hekimlik hekimliğin bir şekilde bir tasnife tâbi tutulması çok muvafık olur. Esasen etibba odası bu mesele ile iştigal etmektedir. Yalnız bizim temennimiz şudur ki, hekimliklik gibi an'anası çok kuvvetli ve meslekler arasında «Celil» unvanını kazanmış, ıstırap saatinden muztaribin sesine bütün şefkatile, maddî kazancını düşünmeden koşan bir meslek erbabı fazla ve ağır tenkitlerle hırpalanmasın...,,

Ali Şükrü Beyin fikirleri

Ali Şükrü Bey de, Mazhar Osman Beyi haklı bulanlar arasındadır. Fakat, ancak bazı noktalardan.. Şükrü Bey diyor ki:

— Halk, bizde ekseriyetle mütehassıs ve maruf doktoru, gayri marufa tercih eder. Bu halkın kendi düşüncesi ve görgüsü neticesidir. Doktorların maruf olmanı ve olmıyanını korumak, bu suretle Mazhar Osman Beyin dediği gibi ilmin kayboluşu telikesinin önüne geçmek için teşkilât yapmaktan ziyade halkı alıştırmak, hazırlamak lâzımdır. Bizde en ufak bir kırgınlık için bir kendisini mütahassısa ve maruf doktora muayene ettiren kimseler vardır. Hasta, ne yapılırsa yapılsın, arzu ettiği bir hekime kendisini muayene ettirecektir. Bunun önüne ne burada, ne de Avrupada geçilebilir.

Mazhar Osman Beyin Maruf ve mütahassis doktorun işi başından aşkın, ilmî ihmal ediyor şeklindeki sözlerini kabul edemem. Nasıl edebilirim ki, bir mütehassıs, upuzun bir çalışma neticesinde temin ettiği mevkiini muhafaza için çalışmıya, ilmi takibe mecburdur. Bir mütehassıs her gün, konsültasyon için bir hangi bir meslekdaşı tarafından tedavi olunan hastaya davet olunur. Dünya tıbbının terekkiyatını takip etmediği takdirde davet olunduğu meslektaşı yanında mahcup mevkie düşer. Hasta sahibi de onu bir daha çağırmaz.

Bu suretle az zaman içinde mütehassıs mütehassıslığından çıkar ve gayri maruflar zümresine dahil olur.,,

Evlenme

Merhum Mehmeet Ali Beyin kerimesi ve doktor Osman Şerafettin Beyin hemşireleri Behice hanım ile Bosnanın Bosna Noavi kasabası eşrafından Süleyman Beyle akitleri icra edilmiştir. Tarafeyne tükenmez saadetler temenni ederiz.

VAKITın Küçük ilânları

10 detası yüz kuruştur

İş arıyor — Günün muayyen saatlerinde çalışmak üzere usulü müzaafaya vakıf bir muhasip iş aramaktadır. Kıztaşı karşısında 7 numarada H. S. rumuzile tahrriren müracaat edilmesi.

İş arıyor — Her ne iş olursa olsun yaparım, iş arıyorum. Bakırköy Osmaniye kariyesinde kahveci İskender vasıtasile berber Ali mahtumu Necati.

Para yahut her nevi eşya — Hükûmet memuruna kefaletle yahut ipotekle verilir. Saat 9 - 12 arasında müracaat. İstanbul Bahçekapı dördüncü Vakıf han asmakat 29. Union Kol - T

Taşra müşterilerimize — Kadın rahatsızlıkları gebelik, doğum, lohosalık hıfzıssıhhası çocuk düşürmek, bebek beslemek bunların beherinin fiatı posta ücretile beraber yüz kuruştur, fazla gönderilmişse iade edilecektir. İstanbul Union Kol - T

Bir hanım aranıyor — Saraçhanebaşında Halil İbrahim eczanesi ittisalinde Tayyare piyankosu Razi kişesinde istihdam edilmek üzere kefaletle okur yazar bir hanıma ihtiyaç vardır. Her gün sabahtan akşama kadar müracaat edilebilir.

Satılık av köpeği aranıyor — İyi cins bir yaşına kadar satın alınacaktır. Galatada kürekçilerde kahveci Ömer efendiye müracaatları.

İş ocağı

▲ İşsizlere iş ve istiyenlere her sınıf işçi, san'atkâr ve memurlar verilir İnşaat, fabrika, elektrik, su tesisatı yapanlar ve sair bilûmum iş, fen ve san'at sahipleri tanıştırılır.

▲ Emlâk satılır, kiralanır ve akarat idare olunur.

▲ İş ocağına ortak alınır.

Babıali caddesi Orhan Bey han telefon 23495

Gayet kıymettar bir çift pırlanta küpe — 18 kirat sikletinde gayet kıymettar ve temiz bir çift pırlanta küpe ehven fiatla satılık olduğundan talip olanların Galatada Mehmet Ali paşa hanında (41) numaralı yazıhaneye müracaat eylemeleri

Yenişehir tiyatro ve sineması

Bu gece Millî dram kumpanyası tarafından MANASTIR FIRARİSİ 7 perde Pazartesi gününden itibaren BARBOROS HAYRETTİN. Sesli, sözlü 9 kısım sinema programı gösterilecektir

As. M. Sa. Al. komisyonu ilânları

idareleri Merkez Kumandanlığına merbut müessesat için 2000 kilo sirke alenî münakasa suretile satın alınacaktır. Münakasası 19-Temmuz-932 salı günü saat 14 ten 16 ya kadar Tophanede Merkez Kumandanlığı satın alma komisyonunda icra kılınacaktır. Taliplerin şartnamesini görmek için komisyona müracaatları iştirak için de muayyen vaktinde komisyonda hazır bulunmaları. (41) (2920)

* * *

Kilo	
800	Sade yağı
500	Sabun
300	Zeytin yağı

Yeşilköy Hava Makinist Mektebi ihtiyacı için yukarıda yazılı erzaklar bir şartnamede aleni münakasa suretile satın alınacaktır. Münakasası 19 Temmuz 932 Salı günü saat 14 den 16ya kadar Tophanede Merkez Kumandanlığı Satınalma Komisyonunda icra kılınacaktır. Taliplerin şartnamesini görmek için komisyona muracaatları ve iştirâk için de muayyen vaktinde komisyonda hazır bulunmaları. (46) (2925)

Askerî fabrikalar ilânları

Bakırköy Barut fabrikaları arazisinde geçen sene biçtirilmiş (35567) kilo hayvanatı bekariye için elverişli kuru ot müzayede ile toptan veya kısım kısım satılacağından otları görmek için barut fabrikasına ve (27) liradan ibaret muvakkat teminat Beyoğlu mal sandığına teslim olunduktan sonra müzayedeye iştirak etmek üzere 15 Ağustos 932 pazartesi günü saat 14 te Tophanede Askerî fabrikalar yollamasında müteşekkil komisyona müracaat eylemeleri. (3290)

* * *

945 ton Gazoil

Yukardaki malzeme kapalı zarf ile 10 - 8 - 932 de saat on dörtte ihalesi yapılacaktır. Taliplerin şartname için her gün ve münakasaya girmek için de o gün saati muayyene kadar teminat ve teklifat ile müracaatları (3218)

Mahkeme ve icra ilânları

Ayvalık icra Memurluğundan:

Ayvalık Ziraat Bankasına 1000 Lira medyun ve geçen sene vefat eden Selânikli Batumî Zade Ali Rıza Beyin işbu deyni vadesi hululunda tediye etmediğinden dolayı irae eylediği kanunî ikametgâhına usulen ihbarname teblig olunmuştu. İhbarnamenin müddeti kanuniyesi zarfında da halen nerede oldukları meçhul bulunan medyunun veresesi zuhur eylememiş ve işbu deynin teminatı olan çakal tepe mevkiindeki malumülhüdut ve sureti füruhtu Ayvalık gazetesinin 12 5 932 Tarih ve 487 numaralı nüshasında ilân olunan zeytinlikler Ziraat Bankası kanununun maddei mahsusasına tevfikan paraya tahvil edileceğinden müteveffanın veresesinin 15 Temmuz 932 tarihine kadar icra dairesine veya Ayvalık Ziraat Bankasına müracaatları aksi takdirde bir güna hak mütalebesine iddiaları mesmu olamıyacağı ilân olunur.

Bartın icrasından:

Bartın mektep mahallesinden gege can oğlu Hüseyin usta kerimesi Zeliha hanımla Hacı Bekir mahallesinden ak Hüseyin oğlu İsmail ve Mehmet aralarında müşterek mahallei mezkurede kâin şarkan kadaifci oğlu damadı Süleyman veresesi hane ve bahçesi garben hususî yol cenuben yol şimalen hançarlı oğlu Mehmet veresesi ferağından sahibi senet bahçesi ile mahdut 1531 zira murabbaı arsa ve bahçenin izalei şuyuu için satılmasına Bartın sulh mahkemesinin 18 6-932 tarih ve 307 numaralı ilâmı ile karar verilmiş olmağla işbu gayri menkul 15 ağustos 932 pazartesi günü saat 15 te satılacağından talip olanların yüzde on pey akçaları ile Bartın icra dairesine muracaatları ve satış şartnamesi 1 8 932 pazartesi gününden itibaren herkese açık bulundurulacağı ve işbu gayri menkul üzerinde bir hak iddia edenlerin 20 gün içinde muracaatları aksi takdirde hakları tapu sicilince mukayyet olmadıkça paylaşmadan hariç kalacakları.

Yedinci icra memuruğundan:

Paraya çevrilmesine karar verilen Bayezitte Bakırcılarda bakırcı İbrahim efendinin dükkânında yeni bakır mangal maa kapak ve büyük kıt'ada bir adet yeni bakır kazgan açık arttırma ile mahalli mezkûrde şehri halin 20 ci çarşamba günü saat 12 den bire kadar satılacağından hazır bulunacak memurine müracaat olunması ilân olunur (3373)

Ayvalık icra memurluğundan:

Ayvalıkta Fabrikator Hulisi Nuri beye borçlu Batumî zade Ali Rıza beyin vuku'u vefatı hasebiyle varisleri zevcesi Sabiha H. kızı Maide H. murislerinin borcu için tahtı hacze alınan Bürhaniye kazası dahilindeki emvali gayri menkulelerin satılıp paraya çevrilmesine karar verilmiş olduğundan işbu ilânnamenin tarihi neşrinden itibaren 10 gün zarfında borç ödenmediği veya bir müracaat vaki olmadığı takdirde mahcuz emvali gayri menkulenin satışına başlanacağı tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur.

Tashih

30 haziran 932 tarihinde intişar eden nüshamızda İstanbul 4 üncü icraya ait 931/631 dosya numaralı ilânda 21 temmuz 932 tarihine müsadif pazartesi günü saat 14 den 17 ye kadar diye yazılıdır. Halbuki 21 temmuz 932 perşembeye tesadüf eder. Tashih ederiz.

SEYRİSEFAİN

Merkezi idaresi Galata köprübaşı B 2623
Şube A, Sirkeci Mühürdar zade Han 22640

İzmir - Pire - İskenderiye postası

(Ege) 19 Temmuz Salı 11 de Galata rıhtımından.

Trabzon Postası

(Karadeniz) 20 Temmuz Çarşamba 18 de Galata rıhtımından.

İzmir - Mersin postası

(Anafarta) 20 Temmuz Çarşamba 10 da idare rıhtımından kalkarlar.

İzmir Ekspres postalarında:

İstanbul - İzmir ücretleri

	Kr.
1 inci kamara	1500
2 inci „	1000
3 üncü „	800
Güverte	300

Mersin postalarında

İstanbul - İzmir ücretleri

	Kr.
1 inci kamara	1000
2 inci „	800
Güverte	300

(3369)

Kömür

15 Ton Mangal kömürü 100 Ton Fonderi kok kömürü münakasa ile satın alınacaktır. İhale 21-7-932 saat 16 Teminat % 10 dur. (3229)

Sadıkzade Biraderler Vapurları

KARADENİZ POSTASI

SAKARYA

vapuru 18 Temmuz **Pazartesi** günü akşam saat 18 de Sirkeci rıhtımından hareketle (Zonguldak, İnebolu, Samsun, Ordu, Gireson, Trabzon ve Rize) ye azimet ve avdet edecektir.

Fazla tafsilât için Sirkeci Meymenet hanı altında acentalığına müracaat. Tele. 22134

Doktor

Hafız Cemal

Dahilî Hastalıklar Mütehassısı

Cumadan maada her gün öğleden sonra saat (2,30 dan 5 e kadar İstanbulda Divanyolunda 118 numaralı hususî kabinesinde dahilî hastalıkları muayene ve tedavi eder. Telefon: İstanbul. (2.22.398).

Kadın ve doğum hastalıkları Mütehassısı

Doktor

Hüseyin Naşit

Türbe, eski Hilâliahmer binası No. 10 Tel. 22622

VAKIT

Adres: İstanbul Ankara caddesi Vakıt yurdu.

Telefon: Yazı işleri 2.4379 ve 2.3872 idare 2.4370.

Posta kutusu: 46.

Telgraf: İstanbul Vakıt.

Abone şartları:

	1	3	6	12	Aylık
Dahilde	150	400	750	1400	Kuruş
Hariçte	-	800	1450	2700	„

İlân şartlarımız:

	Resmî	Hususî
Satırı	10 Kş.	12,50 Kş.
Santimi	20 „	25

Küçük ilân şartlarımız:

1	2	3	4	1-10 Defalı
30	50	65	75	100 Kuruş

A — Abonelerimizin her üç aylığı için bir defa meccanendir.

B — 4 satırı geçen ilânların fazla satırı için 5 kuruş zammolunur.

VAKIT MATBAASI

Sahibi: Mehmet Âsım. Umumî

Neşriyat müdürü: Refik Ahmet

Türk MAKİNA Yurdu

SÜT PASTORİZASYON

makineleri, komple tesisat.

Kalorifer tesisatı
Sıhhî tesisatı
Buz ve Frigorifik tesisatı
Mensucat makineleri

Galata
Bahtiyar Han
Telefon
B. O. 1757

Üsküdar Amerikan Kız Lisesi

Mektep Eylülün 15 inci Perşembe günü açılacaktır.

Kayıt ve kabul için Ağustostan itibaren SALI ve CUMA günleri müdüriyete müracaat edilmelidir.

Deniz Levazım Satınalma Komisyonundan:

6000 Ton Rekompöze kömürü: Kapalı zarfla münakasası 25-Temmuz - 932 pazartesi günü saat 14 te.

17400 Metre yerli Kirpas: Kapalı zarfla münakasası 25 Temmuz 932 pazartesi günü saat 16 da.

Deniz kuvvetleri ihtiyacı için satın alınacak olan yukarda miktarları yazılı malzemenin hizalarındaki gün ve saatlerde münakasaları yapılacağından şartnamelerini görmek istiyenlerin her gün ve münakasaya iştirak edeceklerin de münakasa günü usulü mevzuasına tevfikan hazırlıyacakları teminat ve teklif mektuplarile birlikte Kasımpaşada Deniz levazım satınalma komisyonuna müracaatları. (3008)

Göz Hekimi

Profesör
Dr. Esat Paşa
Istanbul Ankara caddesi No. 60

Birinci sınıf mütehassıs
Dr. Süleyman Şükrü
(Hilmi kitaphanesi yanında)

Deniz levazım Satınalma Komisyonundan:

600 Ton Kazan Mayi Mahruku: Kapalı zarfla münakasası 8 Ağustos 932 pazartesi günü saat 14 te.

50 Ton Dizel Mayi Mahruku: Açık münakasa ile 8 Ağustos 932 pazartesi günü saat 15 te.

Deniz Kuvvetleri ihtiyacı için yukarda cins ve miktarı yazılı malzemenin hizalarındaki tarihlerde münakasaları icra kılınacağından şartnamelerini görmek istiyenlerin hergün ve münakasaya iştirak edeceklerin Istanbul defterdarlığı veznesine muvakkat teminatlarını yatırarak alacakları makbuz ilmühaberi ile birlikte münakasa gün ve saatinde Kasımpaşada Deniz levazım satınalma komisyonuna müracaatları. (3351)

Devlet Demiryolları ilânları

600 ton kok kömürü kapalı zarfla münakasaya konulmuştur.

Münakasa 7-8-32 tarihinde Ankarada Umum müdürlük binasında yapılacaktır.

Fazla malûmat, Ankara ve Haydarpaşada idare veznelerinde 5 er liraya satılmakta olan şartnamelerde yazılıdır. (3353)

Tarih el kitabı

Tarih el kitabı için kolaylık

İstanbulda Ankara addesinde "Vakıt„ Gazetesi Idare Müdürlüğüne ...

Efendim,

Adresime bir cilt Tarih el kitabı yollayınız. Bedeli (100) kuruş postayla gönderilmiştir.

Isim : .....

Adres: .....

Yukarıki parçayı kesip gönderirseniz adresinize bir cilt Tarih hemen gönderilir.

Büyük Tayyare Piyangosu

Yeni Tertip başlıyor

1inci keşide: 11 Ağustos 1932 dedir

Büyük ikramiye 30,000 liradır

Biletlerinizi şimdiden tedarik ediniz

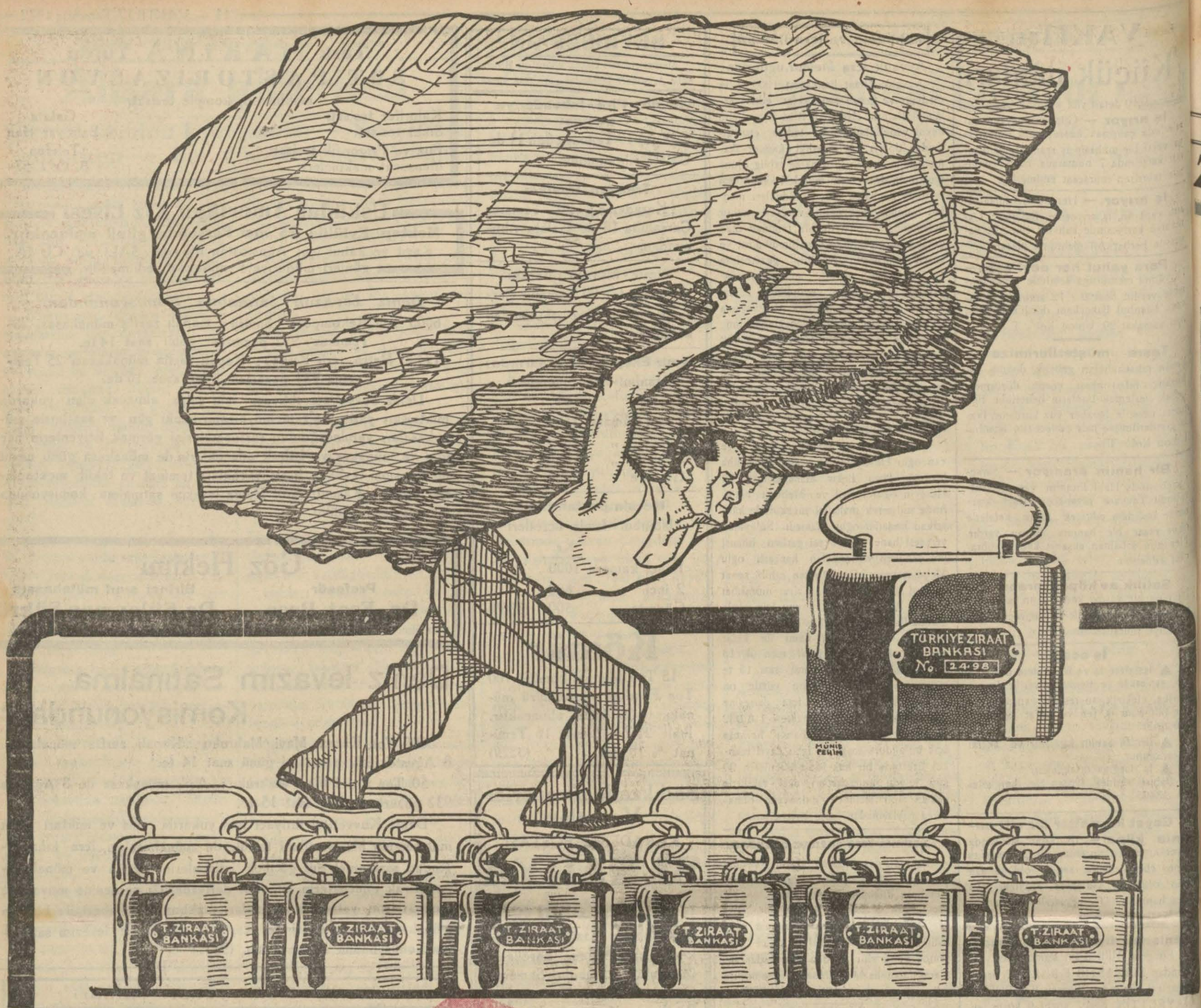

ZİRAAT BANKASI

– Hayret! bu adamın sırtındaki ne?

– Ne olacak! bir dağ!

– ?.. ?!!

– Hem de 10.000 ton sıkletinde!

– ? ? !!

– Fakat dikkat et! nereye basıyor!

– Evet! gördüm:

ZIRAAT BANKASI nın kumbaralarına

Tamam... Bu adamın

ZIRAAT BANKASI nda bir

Tasarruf Hesabı var!

– Öyle ise, daha bunun gibi iki yük taşır ve

Sırtı Yere Gelmez!